

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXXI Gruodis - December 18, 1986

Nr. 48

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Sistema ir žmonės

Irano aferos šviesoje

Vytautas Meškauskas

Pereitą savaitę per TV vėl stebėjome įdomią dramą iš Washingtono. Priešingai Nixono atvejui, reikalas čia sukosi ne apie aiškiai kriminalinį nusikaltimą, kurį prezidentas stengė paslėpti ir tuo pačiu nusikalto, bet greičiau apie nepasisėkusį bandymą užsienio politikoje, išplaukusį iš gerų norų. Tokių atsitikimų yra daug ir parlamentarinių valstybių praktikoje, tačiau ten jie sprendžiami paprasčiau. Vyriausybės pastato pasitikėjimo klausimą. Jei jo negauna - atsistatydina. Tą patį ji padaro kartais ir be balsavimo, jei numato gauti nepasitikėjimo pareiškimą. Geroji pusė tokio būdo yra ta, kad toks incidentas nesulaiko valstybės gyvenimo eigos. Tuo pat sudaroma kita vyriausybė, o jei ne - paskelbiama nauji rinkimai, paliekant teismams vėliau spręsti, ar būta kokio nusikaltimo, ar tik parodytas nebaudžiamas nesugebėjimas.

Amerikinėje sistemoje atrodo, kad visas gyvenimas sustojo dėl kažkokių smulkmenų: isilaužimo į demokratų partijos buveinę, kur nieko nesužinota, ar pelno iš ginklų pardavimo Iranui nutekėjimą Nicaragvos sukilėliams, kuriems pats Kongresas paskyrė 100 milijonų. Tiesa, tuo laiku kai tas pelnas susidarė, Kongresas buvo uždraudęs 'contras' kariškiai remti, tačiau dabar atrodo, daugelis yra linkę tuos sukilėlius paremti praktiškais sumetimais. 'Contra' yra vienintelė kliūtis sandanistams Nikaragvą paversti sovietų prietilčiu pačioje Amerikoje. Taip galvojant -

adm. Pointdexter ir pulk. It. North turėtų būti pagerbti už suradimą būdų išlaikyti 'contras' gyvais iki Kongreso apsižiūrėjo. Vietoje to išėjo taip, kad Kongreso komisijose jie turėjo pasinaudoti penktu Konstitucijos priedu, leidžiančiu neinkriminuoti save patį, atseit tylėti, paliekant kaltės įrodymo našta kaltintojams ar kitiems liudininkams, nors abu pareiškė nesijaučią nusi-kaltę ir nieko daugiau nenorį, kaip viską papasakoti savo tautiečiams!

Ir kaltintojai - tiksliau, kol kas tik reikalauja kvotos išsiaiškinti tiesą - dengiasi pačiais geriausiais norais. Girdi, JAV yra ne žmonių, bet įstatymų valstybė! Iš valstybės valdininkų ir karių reikalaujama, kad jie gerbtų įstatymus, kuriuos yra prisiekę pildyti, nors gal jie jau yra pakeisti ar, kaip šiame atvejuje, nenumatė jokios konkrečios bausmės už jų nepildymą.

Žinoma, visa tai yra tik prėtekstas. Tikroji priežastis viso triukšmo yra opozicijos noras sukompromituoti valdžią, kad ją pakeisti, kas yra visai teisėtas tikslas. Tik amerikinėje sistemoje jos negali pakeisti neatstatydinus paties prezidento, kuris yra išrinktas keturiems metams ir negali būti pakeistas, nebent būtų sulaužęs kokius įstatymus. Už tat bet kokiai kontraversijai kilus, prezidentas patenka dėmesio centrą. Mūsų dabartiniu atveju - ar jis žinojęs, kad prasi-lenkiama su tada veikusiais įstatymais, ir ar iš viso 'melavęs' savo tautai.

(Nukelta į 2 psl.)

Linksmų Šv. Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų

"Indian Nativity" — Jonas Rimša.

Kalėdiniai apmąstymai

Lietuvos pogrindžio spaudoje

Keturiasdešimt šeštas Kūčias mūsų tauta švenčia nelaisvėje. Keturiasdešimt šeši adventiniai laukimo metai... Tai daug ar mažai? Jeigu gyventi nusimnime ir nevilty — tai daug, o jeigu dvasia ir viltis gyva, jeigu tikėjimas — mūsų tvirtoji uola, tai turime priimti iš Viešpaties šias išbandymų dienas. Todėl ir šią Viešpaties Gimimo šventę turime sutikti ne nusiminimo aptemdytais veidais, ne beviltiškais atodūsiiais, bet nuoširdžiu pasitikėjimu Tuo, kuris ateina Viešpaties vardu. Kas gi ki-

tas labiau supras, ko mums šiandien trūksta?

Žinoma, vyresniųjų amintyje gyvi ir kitokie praeities Kalėdų vaizdai. Dar gyvi prisiminimai, kai kiekvienam širdies kampelyje buvo jaučiamas dvasinio pakilimo didingumas, tas ypatingas kalėdinio laikotarpio susikaupimas.

Tačiau piktosios jėgos įvairiausiais būdais stengiasi iškreipti mus iš tikrojo kelio, sugriauti mūsų pastangas ir pasiryžimus. Todėl ir sunku šiandien visiems vėl susivienyti toje vieningoje dvasioje, kada,

kaip žmonės sakydavo, "ir dangus buvo žemai, ir Dievas arti." Išskyrė mus bedievių kerštas ir neapykanta, atbuko mūsų jausmai, susipainiojo mūsų keliai, išblėso meilė tiesai ir gėriui, prigeso ištikimybė Dievui ir Bažnyčiai. Vienus sukaustė baimė, kiti pasidavė abejingumui; vienus paviliojo Judo sidabriniai, kiti nusilenkė naujiems stabams.

Tačiau liko dalis ištikimųjų, kurie aukos dvasia ir savo širdies krauju įrašė nemirštamus puslapius Bažnyčios ir Tautos istorijoje. (Nukelta į 3 psl.)

KALĖDŲ šventėse ir žengiant į 1987 metus, maloniai sveikiname mūsų sąjungos garbės narius, tarybos narius, skyrių valdybas, visus sąjungos bendraminčius, kaip ir "Dirvos", "Naujosios Vilties" redaktorių, bendradarbių ir skaitytojų, linkėdami kiekvienam asmeniškai gerų švenčių, o lietuviškoje veikloje darbingų 1987 metų.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SĄJUNGOS VALDYBA

Dr. Leonas Kriaučeliūnas
Petras Buchas
Vida Jonušienė
Ona Daškevičienė
Eleonora Valiukėnienė

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Ar buvo verta prasidėti su Iranu? - Už ir prieš. - Irano ginklai Amerikoje. - Politinė situacija tame krašte. - Artėjimas su Sovietija.

Prezidentas aiškina, kad buvo verta turėti kontaktus su Iranu dėl to krašto geopolitinės padėties. Jo kritikai skelbia, kad tų pastangų fiasco įrodo, kad toji politika buvo klaidinga. Faktinas tos politikos pradininkas buvęs prezidento Saugumo pa-

tarėjas McFarlane sutinka, kad suklydęs - ne iš esmės, bet dėl neapskaičiavimo kaip į tai reaguos amerikiečiai sužinoję apie tuos bandymus.

N.Y. Times savo vedamajame teigia, kad kalta buvo pati idėja, o ne demokratijos nesugebėjimas vesti slaptos politikos. Daugiau pragmatiškas londoniškis The Economist samprotauja, kad pradėti vertėjo, tačiau negalima laukti greitų rezultatų - raudonajai Kinijai prireikė 20 metų iki ji padavė ranką amerikiečiams! Teherano režimas tėra 8 metų amžiaus, tačiau tiek užteko jam suprasti, kad - jei jis turi 1,500 mylių sieną su Sovietija - jam reikalingi santykiai su kita super-valstybe kuri tik viena gali atsverti pirmosios grėsmę.

Anksčiau ar vėliau visos revoliucijos, norėjusios pakeisti pasaulį, pradeda ieškoti sugyvenimo su juo: Prancūzija po 1789 m., Rusija po 1917 m., ir Kinija po 1949 m. revoliucijų. Ištįstas joms pirštas dažnai veda prie visos rankos paspaudimo. Būtų tikra tragedija, jei dabartinis skandalas Washingtono sulaikytų bandymus susikalbėti su Iranu.

Sia proga įdomu prisiminti, kad šacho nuvertimas ir JAV ambasados Teherane užėmimas privedė prie ginklų iš Amerikos pristatymo sulaikymo, nors už juos jau buvo užmokėta. Skačiuojama, kad jų vertė buvusi net pusės bilijono dolerių, tačiau per aštuonerius metus daugelis tų ginklų sugedo. Dalis jų buvo parduota JAV vyriausybės, gautus pinigus padedant į specialią sąskaitą bankuose.

Reagano administracija aiškina, kad teikdama šiek tiek ginklų ji norėjo sustiprinti 'nuosaikiųjų' sluoksnių pozicijas Teherane. Kritikai sako, kad tai absurdas. Jokių 'nuosaikiųjų' ten nėra, o jei būtų - jie būtų seniai išžudyti. Juk pats Teheranas išdavė tą visų ginklų biznį!

Kaip rašo The Economist, iš tikro Teherane yra dvi grupės: radikali ir konservatorių. Ūkiškai jo santvarka yra daugiau-mažiau kapitalistinė. Jų seimo pirmininkas Ali Akbar Rafsajani nėra glaudžiau susijęs su bet kuria grupe, bet laviruoja tarp jų pagal reikalą. Tą patį reikia pasakyti apie ajatolos Khomeini oficialų įpėdinį ajatolą Husein Ali Mantazerį, kuris nuo kasdienės politikos laikosi nuošaliai ir gy-

vena ne Teherane, o Qom mieste.

Irano radikalai nori didesnės vyriausybės kontrolės pramonei ir prekybai bei žemės reformos. Jie turi 2/3 seimo atstovų. Konservatyvai pageidauja laisvo ūkio ir ryšių su Vakarais. Seimas tačiau negali paskelbti nė vieno įstatymo, kuriam nepritaria 12 Islamo Sargų Taryba, kuri prižiūri įstatymų neprieštaravimą Koranui.

Žinoma, kol dar gyvas 86 metų ajatola Khomeini - jo žodis yra galutinas, bet daugelyje klausimų jis neturi savo atsakymo, išskyrus, aišku, karo su Iraku tęsimą. Jam mirus, praktiškai visą valdžią perims Rafsenjani, gudrus politikas, kuris ginklų biznį su JAV pristatė savo tautiečiams kaip didžiausią Irano laimėjimą. Net radikalams patinka, kad jis 'apstatė' Ameriką. Ginklai Iranui reikalingi ir Rafsanjani yra pasiryžęs už juos sumokėti gerą kainą, plus tam tikras politines nuolaidas. Visai neseniai jis vėl žadėjo panaudoti savo įtaką, kad būtų paleisti įkaitai Libane.

Ajatolos Mantazeri pažiūros ne visai aiškos. Jo giminių priklauso radikalams. Ir jie buvo tie, kurie visą biznį su McFarlane išdavė Beiruto savaitraščiui ir už tą kai kurie iš jų buvo suimti.

Gruodžio 10 d. Kipre, pirmą kartą po šacho nuvertimo, susitiko aukšto rango Sovietijos ir Irano delegacijos. Iranas siekia glaudesnių ūkinių ryšių, tačiau tam kol kas kliudė politinės pažiūros ir 1984 m. sovietų diplomatų išvairymas, bei daug vietos komunistų suėmimas... Maska turi draugiškumo sutartį su Iraku ir yra didžiausias jo ginklų tiekėjas.

Gruodžio 6 d. į Vakarų Vokietiją iš sovietų zonos atbėgo du 19 metų sovietų kariai - estai. Dėl didelės drausmės, karių pabėgimas iš sovietų zonos yra labai retas.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS PRIE ŠVENTOJO SOSTO PRANEŠIMAS

Ryšium su gaunamais paklausimais dėl Vilniaus arkidiecezijos, Lietuvos Pasiuntinybė prie šventojo Sosto praneša, kad p. S. Lozoraitis jr., atstovas Vatikane, tuo klausimu neduos interview.

Šia proga yra naudinga prisiminti, kad Vilnius buvo šešis šimtų metų Lietuvos sostinė ir tikrai devy-

■ Iš kitos pusės

Vėl skaitau ir netikiu savo akim... Šį kartą PASAULIO LIETUVIO 11 Nr. Ten pats redaktorius b. n. straipsnyje, kurio paantraštė skelbia, kad PLB valdyba turi daug 'Rūpesčių dėl lėšų', štai ką praneša:

"Jau seniai PLB valdyba juto reikalą paruošti ir išleisti kokį nors Bendruomenės žymenį atžymėti Bendruomenei daugiau nusipelnusiems asmenims. Seniai buvo susitarta su dail. Kašuba dėl tokio žymens projekto paruošimo. Lėšų stoka vis vertė projektą atidėlioti, tačiau dabar jau užsiimta jį vykdyti. Projekto paruošimas kainuos 2,000 dolerių, o paties žymens pagaminimas dar apie tiek pat."

'Žymuo' pagal Dabartinės Lietuvių Kalbos žodyną yra 'pasizymėjimo ženklas', kiek iškilmingiau - 'ordinas'. Turint galvoje Pasaulinės Bendruomenės užmačias sunku laukti, kad būtų pasitenkinta tik vieno laipsnio žymeniu. Juk ne visi lygūs! Kovojuojantieji su VLIKu ar iškėlę bylą Reorgams turėtų gauti Bendruomenės ordinus su kardais, kiti su kokiu nors kryžium, švietimo darbuotojai - su knyga ir t.t. Vėliau bus pasigęsta ir juostos aukštesnio laipsnio ordino kavalieriams. Greičiausiai bus sudarytos kelios komisijos ordino nešiojimo taisyklėm parašyti - kurioje vietoje švarko jį pakabinti, ir ką daryti moterim, užsimanusioms nešioti suknelę be petelių - pvz. per piknikus Floridoje.

Žodžiu reikia pasveikinti Bendruomenę pradėjus naują veiklos barą. Reikia tikėtis, kad lėšų stoka projekto įgyvendinimo nesustabdys. Juk galima būtų įsteigti atskirą fondą. Tai rašant atėjo nuodėminga mintis. Kas būtų, jei ordinas nebūtų dovanojamas, bet pardavinėjamas? Nauda iš tokios tvarkos būtų tokia, kad iš pareikalavimo paaiškėtų to žymens tikra vertė. (vm)

njoliką metų svetimųjų rankose.

1939 m. teisėtai ir teisingai vėl prijungtas prie Lietuvos teritorijos, Vilniaus miestas net ir sunkios sovietinės okupacijos metu liko lietuvių tautos dvasinio bei kultūrinio gyvenimo centru ir senos Lietuvos valstybės simboliu.

Vilniaus klausimu, Lietuva visad laikėsi didelio nuosaikumo, niekad nepavardama jėgos ir niekad nesulaūžydama tarptautinių sutarčių.

Kada šventasis Sostas

ras galimu sutvarkyti Vilniaus arkidiecezijos administracinę priklausomybę, visa lietuvių tauta, krašte ir užsienyje, nepaprastai įvertins šį istorinį aktą.

Didžiajai Lietuvos Krikšto sukakčiai artėjant, reikia ją galimai prasmingiau bei iškilmingiau paminėti ir parodyti pasauliui ne tik tai mūsų tautos giliai įsišaknytą krikščionybę bet ir jos priklausomumą bendrai vakarų Europos krikščioniškajai kultūrai.

Roma,

1986 m. lapkričio mėn. 25 d.

ŠV. KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ proga Lietuvos Generalinio Konsulato New Yorke ir savo vardu nuoširdžiai sveikinu dėl Lietuvos laisvės kovojančius veiksnus, organizacijų vadovus, lietuvių spaudos ir radijo valandėlių darbuotojus bei visus geros valios lietuvius laisvajame pasaulyje ir pavergtoje Tėvynėje.

Kartu su sveikinimais visiems dėkoju už ryžtingą veiklą mūsų visų bendrose pastangose atgauti laisvę pavergtai Tėvynei. Visiems linkiu asmeninės laimės ir daug šviesių valandų 1987-aisiais metais.

Anicetas Simutis
Lietuvos Generalinis Konsulas
New Yorke

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinio valdyba linki visiems korporantams ir korporantų draugams linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio
kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slap-
pyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

PRENUMERUOKIME IR REMKIME LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ

L.B. kultūros taryba, vadovaujama sumanios visuomenininkės Ingridos Bublienės, kiekvienais metais gruodžio mėnesį skelbia spaudos mėnesių. Kodėl gruodis skelbiamas spaudos mėnesiu, o ne kuris kitas? Gal todėl, kad metų pabaigoje baigiasi prenumeratos ir jas reikia atnaujinti, gal artėjančios šventės, kurių metu dauguma apsieičia dovanomis, nebūtų pamirštama ir spauda. Pagal šio krašto papročius, dovanoms peršami įvairiausi, kartais net neįtikėtini dalykai, tai lietuviškoji spauda ir knyga yra labai vertinga dovana savo suaugusiems vaikams, tėvams ar draugams. Nepamirškime švenčių proga, savo kaimynui ar draugui padovanoti vertingą lietuvišką knygą ar užprenumeruoti dar neskaitomą lietuvišką laikraštį ir žurnalą.

Kiekvienais metais lietuviškoji spauda labiau pergyvena mažėjančius prenumeratorius ir lietuviškų knygų pirkėjus. Gera, kad yra skelbiami spaudos mėnesiai ir primenama spaudos reikšmė, bet to nepakanka. Reikia, kad raginimą sektų ir veiksmas. Spausdintas atsisaukimas nepasiekia tų, kuriems jis skirtas, nes neprenumeruoja ir neskaito laikraščių. Kad mestas geras žodis pasiektų tuos, kuriems jis skirtas, reikia jį skelbti per

LB apylinkes, kurios asmeniškais kontaktais pasiektų lietuviškos spaudos neskaitančius asmenis. Lietuviškoji spauda, kaip lit. mokykla gali būti padidinta tik asmeniškais ryšiais. Kad lietuviškoji spauda reikalinga didelio būrio talkininkų ir platintojų, kiekvienam yra aišku. Knygnešių galybė turi grįžti į mūsų išeivijos gyvenimą ir be pavojaus platinti lietuvišką raštiną. Jei spaudos draudimo metu nebuvo bojama pavojaus ir bausmių, tai dabar yra kur kas lengviau ir sėkmingiau. Pavyzdžių galime rasti, ką gali padaryti vienas ryžtingas žmogus, savo laisvalaikį skyręs spaudos platinimui.

Ne vien prenumeratoriai kelia rūpestį spaudos leidėjams, bet redaktorių ir bendradarbių nuolatinis mažėjimas. Prieauglis yra menkas, o amžiaus našta ir silpnėjanti sveikata, vis dažniau ir dažniau atitraukia nuo spaudos darbo. Vienam iškritus, sunku surasti pakaitalą. Lietuvos žurnalistų sąjunga valdybos ir laikraščių leidėjų bei redaktorių pastangos, prisiauginti spaudos bendradarbių duoda menkus rezultatus. Lietuviškų laikraščių leidėjai negali mokėti aukštą atlyginimą redaktoriams ir honorarų bendradarbiams, nes tik dosnių aukotojų dėka, vos ne vos dabartinėmis są-

Kalėdiniai apmąstymai...

(Atkelta iš 1 psl.)

Jų, tiesa, nedaug, tačiau ir Golgotos viršūnėje po Kristaus kryžiumi jų tebuvo nedaug. Nė vienas iš jų — nei kun. Svarinskas, Tamkevičius, Matulionis, nei amžinos atminties kun. Garuckas, Jaugelis, Laurinavičius, nei Sadūnaitė, Stanelytė, Vitkauskaitė, Navickaitė, Bieliauskienė, nei Gajauskas, Petkus, Paulaitis, Terleckas, Sasnauskas, Skudis, Dambrauskas, Lapienis, Žemaitis, Iešmantas, Pečeliūnas, Jurevičius, Vaičiūnas, Simutis ir kiti, nei daugelis tų pilkųjų mažųjų brolių ir sesių — nesiekė žemiškos garbės, nei vienas jų nenorėjo savo vardo įamžinti istorijos atmintyje. Jie tenorėjo įamžinti Dievo tiesą ir teisingumą mūsų gyvenime, palenkdami savo galvas net kankinio vainikui...

Viešpaties veikimas yra beribis. Todėl ir mes šią dieną tvirtai tikime, kad Kalėdų Kristus vėl sutelks visus geros valios žmones vienam tikslui: Tiesos ir Meilės atkūrimui mūsų Tėvynėje ir Tautoje.

Nors mums teko nevienoda dalis, nors istorijos audros mus išblaškė, tačiau mes turime vieną tvirtą jungtį, vieną nepertraukiamą grandį, kuri stiprina

lygomis suveda galus.

Medžiagų ir patarnavimų kainomis kylant, neišvengiamai reikia kelti prenumeratos ir skelbimų kainas, o tas jau atsiliepija ir į prenumeratorių nubyrėjimą. Taigi, kelsi kainą, mažės prenumeratoriai ir pajamos gali likti tos pačios, tik uždėtos ant mažesnio skaičiaus pečių.

Išeivijos lietuviai labai gerai supranta lietuviškos spaudos ir lietuviškų radijo valandėlių reikšmę lietuviųvei išlaikyti ir Lietuvai laisvę atgauti, bet jų eilėms retėjant, jų vaikai ir vaikaičiai jau to nevertina ir nepaseka tėvų bei senelių pėdomis. DIRVOS leidėja VILTIES d-ją, nežada šiais metais kelti prenumeratos mokesčio, pasikliaudama skaitytojų dosnia parama, įgaliančia ir toliau leisti laikraštį. Ačiū jiems.

Be lietuviškos spaudos, žurnalo, knygos ir lietuviškųjų radijo laidų, neteksim tarpusavio ryšio su išsisklaidžiusiais lietuviais ir dingsime vietinių gyventojų masėje. Tad būkime apdairūs ir nenukirskime tos šakos ant kurios sėdime ir lietuviybę išlaikome.

Prenumeruokime ir remkime lietuvišką spaudą, nes tai vienintelis laidas išlaikyti lietuviybę ir palaikyti tarpusavio ryšį.

A. Juodvalkis

mūsų vienybę, kuri palaiko mūsų gyvybę. Tai — maldai! Per ją mes suartėjame su Dievu, per ją ir Dievas kalba į mūsų tautą.

Ir kyla tą šventą Kalėdų naktį į dangų mūsų tremtinių, mūsų kalinių maldavimas, kuris visada stiprina ir guodė šimtus ir tūkstančius pasmerktųjų ir kankinių.

Jungiasi maldoje su visa tauta ir išblaškytieji po svetimas pasaulio šalis mūsų broliai ir sesės, kreipdamiesi į Betliejaus Kristų:

"Viešpatie, gražink mums Tėviškę, kaip gražini kiekvieną pavasarį paukščių būrius iš tolimųjų dausų. Sugražink mus į Baltojo Žirgo šalį, kur mūsų protėviai kalnelius kryžių prismaigstė, kaip gražini kasmet sodų ir pievų žydėjimą..."

"Laimink, Viešpatie, mus, kurie priversti buvome palikti savo gimtą žemę. Padaryk, kad visi mes liktume ištikimi savo Tėvynei ir grįžtume į ją nešdami naują atgimimo ugnį." (Iš kun. S. Ylos maldyno).

Prie Kūdikėlio Jėzaus

praktinės suklumpam ir mes, reikšdami pasitikėjimą ir ištikimybę Didžiajam Gailestingumui, kuris ne tik atvėrė širdį Gėriui, bet ir savo gyvybę paaukojo už viso pasaulio blogio nugalėjimą:

"Dieve, kuris leidai tautas ir įdiegei joms laisvės troškimą, gražink, prašome, mūsų Tėvynei laisvės dienas. Tegū tie bandymai, kuriuos Tu skyrei mūsų šaliai, nebūna jos pražūčiai bet greitesniam jos prisikėlimui ir didesnei jos dvasinei gerovei. Stiprink dėl Tavo vardo ir Tautos laisvės kenčiančius, guosk liūdinčius ir nusikriaustuosius, amžiną šviesą suteik, Viešpatie, tiems, kurie jau yra mirę kovos lauke.

Atleisk mūsų tautos kaltes ir savo gailestingumo vardu nebausk jos vaikų, didis ir vienintelis Viešpatie, mūsų Kristau." (Iš kun. S. Ylos mald.).

Užgimęs Dievo Kūdikis, laimink visų Lietuvos vaikų ilgesį, nedalią, skausmą. Tegul mūsų kančios gimdo Tėvynės šviesią ateitį!

"Aušra" Nr. 51
(1985 m. gruodis)

V. KAVALIŪNAS

MARIJOS LOPŠINĖ

Užgeso visos žemės ugnys,
Nustojo užti jūrų bangos,
Kalnai užsnūdo virš bedugnės...
Tik tau, sūneli mano brangus,
Giedrai sapnuoti vis neleidžia —
Vos žemė ir dangus užminga,
Golgotoj kryžius atsiskleidžia,
Ir viny į rankas susminga.

Šv. Kalėdų ir Naujųjų 1987-ųjų Metų proga Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba sveikina pasaulyje išsisklaidčius lietuvius, linkėdama kiekvieno asmeniškų ir mūsų visų bendrų tautinių troškimų išsipildymo.

Dėkojame viso pasaulio lietuviams, kurie praėjusiais metais vienu ar kitu būdu parėmė PLB valdybos darbus, o ypatingai tiems, kurie savo dosnumu prisidėjo prie lietuviybės švyturio laisvajame pasaulyje — Lituanistikos katedros — įsteigimo.

Ateinančiais metais viso pasaulio lietuviai iškilmingai minėsime 600 metų Lietuvos krikščionybės jubiliejų, o gale 1987-ųjų mūsų jaunimas rinksis Australijoje VI-ajam Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui.

Tačiau kaip visada, didysis mūsų dėmesys ateinančiais metais turi būti nukreiptas į Lietuvą — okupuotą ir vargstančią, bet dirbančią ir kovojančią. Tegul mūsų, išeivių, kuklios pastangos jungiasi su brolių ir sesių darbais tėvynėje, kad dirbdami greičiau sulauktume Lietuvos laisvės ryto.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
VALDYBA

Vytautas Kamantas	Tomas Remeikis
Rimantas Dirvonis	Birutė Jasaitienė
Stasys Jokubauskas	Raimundas Kudukis
Milda Lenkauskienė	Gintaras Grušas

Linksmų šventų Kalėdų ir laimingų 1987 metų linkime visiems Dirvos bendradarbiams, rėmėjams, skaitytojams ir Vilties draugijos nariams.

VILTIES DRAUGIJOS VALDYBA

Pirmininkas inž. K. Pocius

Vicepirmininkai —

inž. J. Jurkūnas

M. Valiukėnas

Sekretorius —

A. Juodvalkis

Dirvos redaktorius —

V. Gedgaudas

Reportažas ir komentarai (3)

Antroji LB XI Tarybos sesija

Dr. Antanas Butkus

LIETUVOS KRIKSTAS

Religiniai reikalai, artėjant Lietuvos krikšto sukakties minėjimui, šioje sesijoje užėmė labai svarbią vietą. Buvo gyvų diskusijų ir net karštesnių išsišokimų. Tikėjime, kad temperatūrai nukritus iki normalaus lygio, kai kurie su šiuo minėjimu surišti tautiniai klausimai bus suderinti ne tik iš religinio, bet ir iš tautinio-patriotinio požiūrio ir bus viskas padaryta, kad jie būtų tinkamam orume išspręsti. Mums atrodo, kad ne vien lietuviai dviasiškai, bet ir kiti lietuviai pavieniui per Lietuvių Bendruomenę turi teisę ir pareigą budėti, kad būtų padaryta viskas, kas galima, kad senosios skriaudos Lietuvai būtų pagaliau atitaisytos. Lietuvos krikšto minėjimas tam sudaro retai pasikartojančią progą.

LB REVIZIJOS K-JA IR SOKIŲ ŠVENTĖ

Dr. Razma, Revizijos komisijos pirmininkas pranešė apie LB organų ir 7-tos šokių šventės Clevelande patikrinimą. Pastarajai buvo net dvi revizijos ir trys raportai. Pirmosios revizijos aktą 10-jį LB Taryba praeitais metais atmetė, nes jame buvo

daug netikslumų, o jie įvyko tik dėl to, kad k-ja nesistengė jiems neaiškių klausimų su Rengimo k-tu išsiaiškinti. Dr. Razmos k-ja pradžioje padarė tokių pat klaidų ir tik vėliau buvo išsiaiškinta ir jo pranešimas su Sokių šventės rengimo k-to raštiškom pataisom buvo priimtas. Pasirodė, kad visi pateisinamieji dokumentai ir knygu įrašai atitiko pajamas bei išlaidas ir kad visi pinigai buvo laikomi banko taupomose sąskaitose.

Gryno pelno 7-ji šventė Clevelande padarė veik dvi gubai daugiau, negu kuri kita, rengta Chicagoje. Kilnojamas turtas, dokumentai ir \$28,591.41 jau persiusta M. Silkaičiui, Lithuanian Folk Dance Festivals, Inc. pirmininkui, o likusi \$25,000 suma įdėta ilgesniam indėliui ir 1987 m. kovo mėn. \$25,000 su nuošimčiais bus pasiusta tuo pačiu adresu. Šiais nuobodžiais skaičiais vėl varginami Dirvos skaitytojai tik dėl to, kad dėl revizijų k-jų lėto darbo už šią šventę atsiskaitymas įvyko labai vėlai, nors Rengimo k-to dokumentai buvo paruošti tuoj po sėkmingo šventės užbaigimo. Gi per tą laiką skrajojo visokie gandai-gandeliai. Dalį jų, deja, pasklei-

dė ir tokie asmenys, kurie gerai žinojo tikrą padėtį. Šventės rengėjai tylėjo, nekantriai vis laukdami šios Tarybos sesijos, kur formaliai buvo patvirtintas atsiskaitymas ir 'nuopelnai'.

LIETUVIŲ SODYBA CLEVELANDE

Prezidiumo pirm. papraštas, dr. A. Butkus padarė pranešimą apie Lietuvių Sodybą Clevelande. Iš pranešimo paaiškėjo, kad Sodyba 1982 m. iš Federalinės valdžios gavo \$3,450,000.00 paskolos. Už ją pastatytas šešių aukštų modernus pastatas su 82 butais. 1984 m. rugsėjo 2 d. Sodybos administracija gavo raktus ir priėmė pirmuosius gyventojus. Čia dabar gyvena tiksliai 18 lietuvių šeimų. Pradžioje daugiau čia gyventi norinčių lietuvių nebuvo, o dabar yra dar norinčių, bet deja, nėra vietos, nes visi butai yra užimti. Laikui bėgant, atsikels daugiau lietuvių.

Už butą gyventojai moka proporcingai pagal pajamas: 30% nuo pajamų, pirma nuo jų atskaičius gydymo ir kitas išlaidas. Tokiu būdu šiuo metu mažiausia nuoma yra \$49 mėnesiui, o didžiausia - \$280 mėnesiui.

Sodyba iki galutinio finansinio atsiskaitymo buvo HUD administracijos priežiūroje. Šių metų kovo 7 d. buvo paskutinis atsiskaitymas su namų statyba ir tuomet visa namų atsakomybė perėjo į Patikėtinių tarybos žinią.

Dabartinę Patikėtinių tarybą sudaro: A. Butkus - pirm., H. Brazaitis - vice pirm., R. Širvaitytė - sekretorė, V. Staškus - išdėininkas, V. Ciurlionis - namų priežiūrėtojas ir A. Sagienė - ryšininkė su namų gyventojais.

Dana Cipkienė yra namų administratorė ir visi jos tar nautojai yra lietuviai.

Santykiai tarp gyventojų, Tarybos patikėtinių ir administracijos labai geri. Daug gyventojų nuolat viešai pareiškia esą labai laimingi, turėdami tokias geras gyvenimo sąlygas ir tokius gerus lietuvių, kurie jais nuoširdžiai rūpinasi. Apie šį gerą sugyvenimą žino HUD administracija ir Willoughby miesto valdžia, bei apylinkės gyventojai. Tai, nesigiriant, yra labai geras Lietuvos ir lietuvių reikalų ambasadoriavimas svetimtaučiu akyse.

Sodybos paskola bus išmoka kėta 2026 metais. Tuomet ji liks Clevelando lietuvių žinioje.

LB Kultūros Tarybos pirm. I. Bublienė skaito savo pranešimą suvažiavime. Prie stalo sėdi A. Gečys.

K. Ambrazaičio nuotr.

SOCIALINIS BENDRAVIMAS SU VIETINĖS KOLONIJOS LIETUVIAIS

Sioje, kaip ir kitose Tarybos sesijose, tas klausimas labai sunkiai išsprendžiamas nors pabendrauti yra aiškus abipusis noras. Šioje sesijoje buvo labai jaukus Harmonijos koncertas. Į jį, deja, atvykome pavėlavę ir po ilgų posėdžių neturėjome laiko pavakarieniauti. Po koncerto buvome skaniai ir labai prieinama kaina pavalgydinti vietinių lietuvių šeiminių. Ačiū joms. Po to ilgokai laukėme autobuso, nes taip buvo organizatorių susitarta. Sekmadienį vėl vežė į pamaldas. Prieš ir po pamaldų vyko posėdžiai.

Susumavus - sesija pavyko gerai, tik ar iš tikrųjų verta sekančios sesijos posėdžius išdėstyti per tris dienas? Laiką taupant, pirmą dieną, vietoj socialinio bendravimo, reikėtų posėdžiauti, ir vakare, o antrą dieną posėdį pradėti valandą anksčiau ir pamaldas turėti viešbutyje, kad nereikėtų gaišti laiko važiavimui. Ne tik laiką, bet ir registracijos mokėstį sumažintume, o be to - ir papildomos dienos nakvynės ir maisto išlaidas. Visų reikalų vistiek per porą ar tris dienas į metus neišspręsim. Tarybos nariai raštu ir telefonu bei mažais suėjimais galėtų daug darbų apspręsti ir tarp sesijų.

LIETUVIAMS, JŲ ARTIMIESIEM IR BICIULIAMS —

Sveikiname Kalėdose ir Naujuose Metuose!

Tačiau išpuoštos eglutės, dovanos, giesmės aikštėse ir varpai nesudaro pagrindinės mūsų švenčių esmės. Pilną džiaugsmą, net jungiant krikščioniškąsias ir pasaulietiškas nuotaikas su asmeniškąja gyvenimo sėkme, drumsčia Lietuvos išniekinta tarptautinė padėtis. Šią gilią tuštumą galime šiek tiek užpildyti glaudumu, pasiektu širdimi ir išmintimi, bei žinojimu, kad atliekame pareigas.

Tautinės artumos, uolumo, širdies ir išminties linkime švenčių progą.

JAV LB KRAŠTO VALDYBA

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir Lietuvos Pasiuntinybės Washingtone vardu nuoširdžiai sveikinu visus lietuvių šv. Kalėdų ir Naujųjų 1987 Metų progą.

Labai dėkoju spaudai, radijo valandėlėms, veiksnams, visos geros valios tautiečiams už ryžtingą veiklą Lietuvos laisvės reikalais bei už pavergtų lietuvių teisių gynimą. Kartu visiems dėkoju už palankią atodairą Lietuvos Diplomatinėi ir Konsularinei Tarnybai.

Linkiu, kad 1987 metais būtų visiems sėkmingi asmeniškai ir ypačiai ginant Lietuvos laisvės bylą.

DR. STASYS A. BAČKIS
Lietuvos atstovas, LDŠ.

MIELOS SESĖS IR BROLIAI,

Užverčiame dar vieną metų lapą, išmargintą pavergtos tautos nuolatiniais okupantui pasipriešinimo pavyzdžiais ir išeivijos pastangomis išlaikyti Lietuvos vardą gyvą laisvojo pasaulio akyse. Nors išsilaisvinimo prošvaisčių dar nesimato artimame horizonte, tikėjimas bei viltis tebūnie mūsų gyvenimo palydovais, rodančiais kelią į šviesesnį rytojų.

Gimęs Kūdikis atėjo skelbti pasauliui taiką ir ramybę. Tegul Jo žodis tampa realybe ir mūsų tautai. 1987 metai — jubiliejiniai krikščionybės metai. Jų tekmeje atraskime daugiau progų liudyti pasauliui Lietuvos tragediją ir jos kančias.

VACLOVAS KLEIZA
Lietuvos generalinis konsulas

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Sveikiname Dirvos redaktorių ir visą
štabą

SU ŠVENTOM KALEDOM

ir

NAUJASIAIS METAIS!

Linkime visiems sveikatos ir sėkmingo
darbo.

Birutė ir Bronius
Kasakačiai

KŪRYBA IR MOKSLAS

Apie prof. K. Alminą ir žemaičių separatizmą

Kazys Januta

1986 m. birželio 7 d. Kalifornijos Santa Monica mieste mirė profesorius Kazimieras Alminas, kalbininkas lituanistas ir germanistas. Anksčiau jis buvo žinomas Alminauskio pavarde.

L. enciklopedijos žiniomis Kazys Alminas gimė 1904 m. balandžio 15 d. Paulaičių kaime, Švėkšnos valsčiuje. Gimnaziją baigė Telšiuose. Studijavo Lietuvos universitete Kaune, Vokietijoje Muencheno ir Leipciogo universitetuose, studijas baigė philologijos mokslo daktaro laipsniu.

Profesūros darbą dirbo Vyt. Didžiojo universitete ir vėliau Vilniaus universitete vokiečių kalbos ir literatūros katedros vedėju. 1945-1946 m. profesoriavo Muenchene UNRROS universitete, o nuo 1948 metų Kalifornijoje, Santa Monica mieste, Loyalos universitete iki pensininko amžiaus.

Gimęs, kaip žemaičiai sakydavo, Paprūsyje, K. Alminas nuo pat jaunystės domėjosi Mažosios Lietuvos gyvenimu ir jos istorija. 1923 metais iš gimnazijos savanoriu stojo į Klaipėdos sukilėlių eilės. 1929 m. Lietuvos universitete Kaune buvo įsteigta žemaičių studentų korporacija Samogitia, K. Alminauskis buvo ne tik vienas iš trylikos steigėjų, bet ir pats pirmasis korporacijos pirmininkas.

Separatizmas istorijoje

Lietuvos TSR istorijos antrame tome, išspausdintame Vilniuje 1963 m., 198 psl. rašoma: "Reikia pasakyti, kad reakcingiausi klerikaliniai Lietuvos visuomenės sluoksniai dar ir XIX a. pabaigoje dažnai traktavo atskirai Lietuvą ir žemaičius. Tokio traktavimo rezultatas buvo ir klerikalinio laikraščio "Žemaičių ir Lietuvos apžvalga pavadinimas"...

Užvožta klerikalams smarkiai, tačiau istorija žino faktų, jog žemaičių separatizmas patiko ir ne klerikalams.

Prof. Jono Puzino parašytoje prof. Petro Avižonio biografijos knygoje, išspausdintoje 1979 m. Chicagoje, dėstoma: "P. Avižonio studijų metu Petrapilyje veikė legali vyresniųjų lietuvių inteligentų organizacija — Labdaringa draugija, kuri oficialiai vadinosi "Žemaičių ir lietuvių labdaringoji draugija". Pirmininku tada buvo Vincas Matulaitis, visuomenininkas, pažangietis tautininkas, vėliau ir valstybės kontrolierius. Minėto laikraščio amžiaus metai ir labdaringosios draugijos veikimo metai beveik visiškai sutampa: "Žemaičių ir Lietuvos apžvalga" buvo leidžiama 1890-96 metais, o P. Avižonis į Petrapilio universitetą įstojo 1895 m. ir rado jau veikiančią "Žemaičių ir lietuvių labdaringąją draugiją", ne klerikalų vadovaujamą.

Kad ne vieni klerikalai mėgo žemaičių separatizmą, dar yra pavyzdys ir iš bolševikų veiklos. 1919 metais karininkas Feliksas Baltušis, pavadintas Antanu žemaičiu, buvo atsiųstas į Lietuvą organizuoti raudonosios armijos dalinį, žemaičių pulku pavadintą.

Žemaičių separatizmo ap-

raiškų yra ir daugiau. Štai Prano Dovydaičio biografijos knygoje, Juozo Girniaus parašytoje, 1975 m. Chicagoje išleistoje, yra aprašoma, jog 1924 metais rugpjūčio 1-3 dienomis Mažeikiuose žemaitės ateitininkės atskirai konferavo.

Istorikas Zenonas Ivinskis (Rinktiniai raštai, Antaras tomas, Roma 1986 m.) apie žemaičius rašydamas taria: "Ilgiau užsikonservavusios pagonybės liekanos, atskirai (1413, 1417) praves tas žemaičių krikštijimas ir įkūrimas atskiros žemaičių vyskupijos, kuri su kai kuriais tos plačios diecezijos sienų pakeitimais žemaičių vyskupijos vardą išlaikė per 5 amžius, dar labiau išryškino žemaičių žemės veidą ir pačiuose žemaičiuose sąmonino jų žemės separatizmo apraiškas iki pat nepriklausomos Lietuvos aukštųjų mokyklų žr. Samogitia; žemaičių studentų S. Daukanto d-ja LE XXVI 388-389; XXXV 209)."

Kodėl steigta Samogitia?

Žemaičių studentų Simano Daukanto draugija Lietuvos universitete Kaune įsteigta 1925 m. Tikslas puikus: ugdyti savo nariuose gerąsias žemaičių būdo savybes, palaikyti žemaičių tradicijas, skatinti draugiškumą, visuomeninę veiklą. Tad kodėl 1929 m. tame pat universitete, Kazimiero Alminauskio vadovaujami, trylika žemaičių studentų ėmėsi steigti dar vieną organizaciją — žemaičių studentų korporaciją Samogitia? Tuo labiau toks klausimas kyla, kadan-

Dail. A. Galdikas

BALYS AUGINAS

TYLIOS NAKTIES DETALĖ

DVI snaigės —
Dvi išblyškusios šokėjos —
Gracingam šokyje
Į žemę leidos,
O žvaigždės
Vėjo arfoje kuždėjos,
Kaip degančios,
Ugninės gaidos — —

Ir krito iš dausų
Jų lengvas šokis —
Balti vorai
Voratinkliais
Apkaišė mišką,
Paskendo kelias
Į pusnis išokęs,
O pūko kailiniuos
Stikliniai
Upės skruostai tviska — —

Lange užsidegė
Eglės žalia žvakutė,
Naktis — balta vėlė
Mergaitės su degtukais —
Ant debesų pusnies
Su angelais trimitą pūtė — —
Paskui per sniegą,
Brisdama kiaurais batukais,
Ji nešė taikią pilnatį
Į šventą tylą,
Kurioj Kalėdinė žvaigždė
Per amžius nesudyla — —

Žemaičių studentų korporacijos Samogitia korporantai 1938 m. Kaune.

gi vienas iš Samogitia steigėjų, Domas Jurkus (mirė Kanadoje), buvo ir Simano Daukanto draugijos steigėjas.

Paminėtina bent pagrindinė priežastis. Simano Daukanto draugija veikimo pagrindas dėjo žemaičių žemės ir žmonių vakarietiško katalikišką kultūrą (LE XXXV). Tad studentai žemaičiai ne katalikai joje lyg ir nepageidautini, daugumą narių sudarė ateitininkai.

Gi Kazimieras Alminauskis ir kiti Samogitia steigėjai į žemaičių žemės skyrė ne vien tik tą plotą, katalikų gyventojų daugumą

turintį, bet ir protestantų daugumą turintį Klaipėdos kraštą ir visą Mažąją Lietuvą. Tarp trylikos steigėjų buvo Hermanas Tumas iš Mažosios Lietuvos, gimęs Tilžės apskrityje (mirė 1982 m. Kalifornijoje). Tuo pabrėžta žemaičių vienybė, nežiūrint jų religijos, nežiūrint nė politinių įsitikinimų.

(Prisimintinas ir Samogitia steigėjas Edvardas Lenkauskis, dalyvavęs Klaipėdos sukilėlių gretose. Veiklus visuomenininkas, žurnalistas. Vienu laikotarpiu dirbo tautininkų sąjungos

(Nukelta į 6 psl.)

Lietuvės prie Nemuno, tuluose Ragainės pilis (E. Gizevijaus piešinys 1839m.).

Apie žemaičių separatizmą...

(Atkelta iš 5 psl.)

vyr. valdyboje, redagavo Jaunąją Kartą. Gimė 1902 m. Salantų v., mirė 1941 m. traukinyje tremiamas į Sibirą).

Praeitini žiūrint, reikia pripažinti, jog Samogitia prisidėjo prie Lietuvos pajūrio ir Mažosios Lietuvos problemų populiarinimo. Dar pirmais gyvavimo metais korporacija surengė ekskursiją į Klaipėdą. Pamečiui ekskursijų dalyvių skaičius didėjo. 1934 m. per Tris Karalius jau apie 300 studentijos maršavo per miestą prie sukilėlių kapo. Vakare Vytauto Didžiojo gimnazijos auditorijoje koncerto ir prakalbų programa. Dr. Domas Krivickas skaitė paskaitą apie Klaipėdos statutą.

Be Klaipėdos lietuvių pritarimo tokie samogitų rengiami suvažiavimai būtų neįmanomi. Paminint tik kaip pavyzdį, jog klaipėdiečiai studentiją priimdavo ir apnakvindavo šeimose, galima suprasti, kokia didelė jų parama buvo suvažiavimams rengiant. Tai talakai vadovavo provizorius Kazimieras Mažonas (mirė 1985 m. Clevelande) ir ūkio banko direktorius Petras Končius (mirė 1950 m. Chicagoj). Juodu ne tik darbo, bet ir nemažai pinigų sky-

rė, suvažiavimų pasisekė mui.

1933 metų suvažiavime vietinių kalbėtojų buvo pasisakyta, jog neužtenka, kad Samogitia metuose kartą sukviečia studentijos Klaipėdon, bet čia reikia akademinio jaunimo nuolat. Samogitų delegacija lankėsi pas švietimo ir susisieki- mo ministerius, perdavė klaipėdiečių pageidavimus. Iškelta mintis rado pritarimo, vėliau Klaipėdoje įsteigti pedagogikos ir prekybos institutai. Pradėta rengti platesnio masto jūros dienos.

Vokiečiai Samogitia rengiamus studentijos suvažiavimus Klaipėdoje laikė demonstracija prieš juos. Ir tai buvo aiškiai pabrėžta, kai steigėjas ir antrasis korporacijos pirmininkas Petras Bagdonas, baigęs technikos fakultetą inžineriją, norėjo važiuoti Vokietijon pasitobulinti, jam Vokietijos konsulas nedavė vizos.

K. Alminas apie Mažosios Lietuvos ateitį

K. Alminas visą savo gyvenimą domėdamasis Mažosios Lietuvos problemomis surinko nemažai istorinės medžiagos. Dalį to savo turto pateikė Los Ange-

les publikai 1962 m. sausio 14 d. Mažosios Lietuvos bičiulių surengtame 1923 m. Klaipėdos sukilimo minėjime. Paskaitoje jis nekartojo knygoje esamų žinių, bet išskėlė daug istorinių įvykių, kurių pasakojimas kartais klausytojus nuteikė, lyg tai būtų tik istoriniai anekdotai iš Prūsų Lietuvos. Pavyzdžiu galėtų būti mažai kam žinomas, K. Almino papasakotas, Martyno Jankaus pasiteisinimas vokiečių teisme, kai jis buvo kaltinamas padėjęs kun. Aleksandrui Burbai pabėgti iš Bitėnų.

Moksleivių būdamas dalyvavęs Klaipėdos sukilime, Kazys Alminas losangeliskėje paskaitoje apie sukilėlius studentus ir moksleivius puikių atsiminimų pasakojo. Jie drausmingumu, blaivumu, jaunatvišku entuziazmu ir nelietuviams palikę gerą įspūdį. Vertindamas sukilimą reikė nuomonę, jog kaip jau bebus Europos sienos tvarkomos, Klaipėda nebūsimanti nuo Lietuvos atskirta. Istorija žinanti, kai bado ir karo teriojami žmonės iš Prūsų kėlės į žemaičius, tai žemaičiai slinko į Prūsiją. Iš dalies tas kartojo dabar.

Z. Ivinskio Rinktinių raštų knygoje rašoma apie žemaičių separatizmo menkėjimo priežastis: "Naujai kuriamos įstaigos, gyventojų kilnojimas, tarnavimas kariuomenėje kitose Lietuvos dalyse ir kitos aplinkybės pamažu prisidėjo prie niveliavimo atskiro žemaičių kultūrinio veido".

Prie to galima pridėti, jog vos porai metų praėjus nuo Samogitia įsteigimo keletas jos steigėjų su korporacija ryšių nebepalaikė. Lyg toje studentiškoje dainoje: "Kur dabar tie, kurie prieš nieką nedrebėjo, kurie ir gėrė visada ir visad tiesiaiėjo?... Viens sėdi įstaigoj ir cifrus kalkuliuoja, kits pedagogu jau seniai ir knygas recenzuoja"... Taip ir dalis samogitų steigėjų profesiniuose darbuose užsirausė ir žė-

maitiškąjį separatizmą besikeičias laikas atšaldė.

Taip buvo nepriklausomoje Lietuvoje, o dabar dar smarkiau nyksta bei naikinamos žemaičių ir Mažosios Lietuvos savybės, tokių faktų nevengia paskelbti ir sovietinė spauda.

Praeitis nesugrąžinama, bet apie ją žinoti yra naudinga.

Jau pusmetis su viršum, kaip apgailestaujame Kazimiero Almino. Ir 40 su viršum metų vis kartas nuo karto girdimas apgailestavimas, jog išeivioj mokslininkui lituanistui darbas

sunkus, kartais visai negalimas, nes dokumentai, archyvai ir kitokie istoriniai šaltiniai per geležinę uždangą nepasiekiami. Su tokio- mis kliūtimis susidurdavo ir prof. Kazimieras Alminas kalbinę ir istorinę medžiagą moksliniam darbui telkdamas.

Prof. Kazimierui Alminui mirus Kalifornijoje liko jo sūnus Mindaugas ir duktė Audronė Žemaitaitienė su šeimomis. Reikia tikėtis, jog palikimo paveldėtojai ras laiką ir būdą spausdintinus mirusiojo raštus paskelbti.

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ

ir

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

linki bičiuliams ir pažįstamiems

**Elena ir Kazimieras
Pociai**

Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga, sveikiname lietuviškų laikraščių redaktorius, spaudos bendradarbius bei rėmėjus, draugus ir lietuviško darbo talkininkus, linkėdami džiaugsmo ir paguodos visuose darbuose.

Tegu Aukščiausias laimina visų darbą ir dedamas pastangas laisvinimo bei lietuviybės išlaikymo baruose.

Ona ir Antanas Juodvalkiai

1986 m. Kalėdos

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ

ir

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

linki visiems draugams ir pažįstamiems.

**Stefa ir Vytautas
Gedgaudai**

Kalėdų šviesoje sveikindami savo bičiulius ir pažįstamus, linkime džiaugsmingų Kalėdų ir sveikų, laimingų Naujųjų Metų saulėtekių! —

**Valerija ir Balys
Augina**

Lietuvių Fondo taryba ir valdyba sveikina visus Lietuvių Fondo narius ir lietuvių visuomenę su šventomis Kalėdomis ir Naujaisiais 1987-aisiais metais.

Kūdikėlio Jėzaus atneštoji taika ir ramybė telydi Jus per visus ateinančius metus!

Lietuvių Fondas prisideda prie lietuviybės išlaikymo išeivijoje, remdamas lituanistinę švietimą, kultūrą, meną, mokslą ir jaunimą.

Kiekvieno paaukoto dolerio gaunamos palūkanos, yra amžina parama išeivijos lietuvių veiklai.

Laimingų sveikatingų ir našių ateinančių metų.

LIETUVIŲ FONDAS

Plk. Jonui Andrašūnui devyniasdešimt metų

Visuomet yra labai malonu susirinkti ir atšvęsti laimingai ir geroje sveikatoje ilgo amžiaus sulaukusio žmogaus gimtadienį. Juo labiau, jei metų skaičius nėra vienintelis solenizanto nuopelnas ir atsiekimas.

Tokion šventėn pakiliame ūpe į Los Angeles Tautinitus Namus susirinko šimtinė Andrašūnų gerbėjų, ginklo draugų ir genties pagerbti pulkininką Joną Andrašūną, Vyčio Kryžiaus su Kavalieriu, savanorį kūrėją, jo devyniasdešimties garbingų, darbingų ir kūrybingų gyvenimo metų proga. Šventę rengė Los Angeles Ramovėnai, talkininkaujami birutiečių, kurių eilėse nuo pat skyriaus įsikūrimo yra darbščioji solenizanto žmona Veronika Andrašūnienė, viena veik-

Rūta Sakienė

liausių narių, visuomet esanti kokiose nors pareigose ir pora kadencijų skyriui pirmininkavusi.

Įeinantiems p.p. Andrašūnams ir jų dukrai Dalei Černienei buvo prisegtos gėlės. Visiems susėdus prie stalų Ramovėnų pirmininkas Vladas Šimoliūnas paskaitė solenizanto spalvingą ir labai įdomią biografiją, prabėgdamas vaikystę, laisvės kovų metą, Vyčio Kryžiaus gavimo aplinkybes, nepriklausomybės laikus, pirmas dienas išėjimoje, įsikūrimą Kalifornijoje. Priminė, kad solenizantas visuomet veiklus Ramovėnas, bet taip pat ir didelis gamtos mėgėjas, laisvalaikį praleidžias žūklėje ir tapyboje. Vėliau dailininkė

Aldona Variakojienė savo sveikinimo kalboje labai vaizdžiai apipavidalino plk. Andrašūno Tėvynės ir gamtos meilę, kurią jis gabia dailininko ranka ir širdimi perkelia drobėn. Nedaug rasi Los Angeles lietuviškų namų, kurių nepuošia plk. Andrašūno tapyti paveikslai.

Keltos taurės ir sugiedota "Valio, ilgiausių metų". Po skanių, kaip buvo skelbta — kareiviškų pietų, Ramovėnai įteikė solenizantui dovaną — žymenio lentą. Birutiečių atstovė Liucija Mažeikienė pasveikino plk. Andrašūną, padėkojo už jo per daugelį metų birutietėms reikštą palankumą ir gausias savo piešinių dovanas jų renginių loterijoms. Padėkos ženklą birutietės įteikė solenizantui didžiulį sukaktuvinį tortą.

Pirmasis sveikinimo žodį tarė gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas. Sekė ilgametis Andrašūnų šeimos draugas poetas Bernardas Brazdžionis, dailininkė Aldona Variakojienė, kuri savo jautriais žodžiais pravirkdė klausytojus, prof. Elena Tumienė, teis. Vincas Kazlauskas, savo eiles skaitė poetė Danutė Mitkienė. Kalbėjo Bendruomenės Vakarų Apygardos pirm. Angelė Nelsienė, Los Angeles apylinkės Bendruomenės ir Spindulio vardu — Ona Razučienė, BALFo pirmininkas Vladas Pažiūra. Aktorė Stasė Pautienienė paskaitė didelį pluoštą sveikinimų, gautų raštu, kurių pirma-

Andrašūnų šeima: sėdi sukaktuvininkas plk. J. Andrašūnas su žmona Veronika. Stovi anūkė Dalytė, duktė Dalė Černienė, anūkė Rimutė ir žentas Vytautas Černius. Vl. Gilio nuotr.

Birutietės įteikia solenizantui tortą. Dešinėje O. Dovydatienė ir R. Sakienė. Vl. Gilio nuotr.

sis buvo iš prezidento Ronald Reagan. Iš Washingtono sveikino ir ilgamečiai Andrašūnų pažįstami — Nepriklausomos Lietuvos atstovas dr. Stasys Bačkis su Ponia.

Trumpu, jautriu žodžiu solenizantas padėkojo susirinkusiems: "...Pagerbiame ne mane vieną, bet visus brolius savanorius ir visus, kurie žuvo už Lietuvos laisvę..."

Kai pabūvoji su tais, kurie savo begaline drąsa iškovojo mūsų gražųjį nepriklausomybės laikotarpį, kai pasiklausai jų spalvingų ir negalinių įdomių pasakojimų — pakyla širdy tyras pasididžiavimo jausmas, — pasididžiavimo ir vilties. Jei mūsų tauta, mūsų netolimoji praeitis turėjo tokių kūno ir dvasios milžinų, tai jų bus ir ateityje. Tik reikės, kas juos pažadins, paragins. Taip, kaip kad buvo

prieš Nepriklausomybės kovas.

Valio ir dar ilgų, sveikų, kūrybingų metų vienam iš mūsų epochos milžinų — Vyčio Kryžiaus Kavalieriui, savanoriui kūrėjui pulkininkui Jonui Andrašūnui. Rašykite, Pulkininke, savo memuarus ir būkite šviesiu kelrodžiu tiems, kuriems lemtis diktuos vėl eiti į kautynes už mūsų šalies laisvę ir nepriklausomybę.

• Jonas Balys. LIETUVIŲ ŽEMDIRBYSTĖS PAPERČIAI IR TIKĖJIMAI. Lietuvių liaudies tradicijos. Silver Spring, Md.: Lietuvių Tautosakos Leidykla, 1986 m. xxx, 242, VII psl. iliustr. (Lietuvių Tautosakos Lobynas, kn. X.). Kaina \$12.00. (Užsakymus siųsti: Lithuanian Folklore Publishers, 1105 Chiswell Ln., Silver Spring, Md. 20901).

Laiptai į save

Anatolijus Kairys (10)

Dirvos 1986 m. konkurse premijuota novelė

Našlaityno kiemas didelis, aplink daugybė išverstų medžių, dar nesutvarkytų griovių, lentgalių, statybinės medžiagos liekanų — kaip prieš dvidešimt penkerius metus. Už vieno griovio nenusausinta pelkė. Į Našlaityną aš patekau būdamas vos keturių metų, jau su kastuvėliu rankose ir įpročiu kasti — nereikia prižiūrėti. Taip vieną kartą užtikau ranką, kiek pasikapsčius — koją, o dar giliau — kaukolę. Iškasenų nusišlėpti neįmanoma — vaikai tik apie jas ir kalba. Dvylikamečiai reaktionieriškai aiškino, kas kam priklauso ir iš kur atsirado. Tuo laiku vaikai žinojo daugiau už auklėtojus, buvo gudrūs ir drąsūs, visokių kalbų prisiklausę, miesto skersgatvius išlandžioję — tai jie ir perduoda, jų liežuvių nesupančiosi. Ne taip jau seniai čia gyveno neįveikiami vyrai, žiemą jie kūrė ugnį, nes šalta, taip juos ir užpuolė raudonoji armija miegančius prie ugnies, ir prasidėjo kautynės, po kurių nė vieno gyvo neliko, tik jų dvasios ant šakų kabojo, pelkėse ūkčiojo... Žmonės ėmė garbinti savo tėvų ir brolių atminimą, pinti vainikus iš pievose žydinčių gėlių, puošti medžių šakas. Tėvynės duobkasiai, bijodami, kad ši vieta nepasidarytų šventa, kad žmonės nepastatytų bažnyčios kankinių garbei, raudonajai armijai padedant įkūrė prieglaudą — ant didvyrių kaulų — ir suvarė čia visus benamius, betėvius, bevardžius... Štai ant ko

stovi Našlaitynas!

— Kai aš radau kaukolę, — klausinėju Miglinienę, — šalia stovįs vaikėzas riktelėjo — bandito kaukolė! O viena auklėtoja, negalėdama suvaldyti klasės, vis šaukdavo: "Kokie tėvai, tokie ir vaikai — banditai!"

— Įtarinėjo, įskundinėjo, — Miglinienė atsiduso. — Vaikai mokytojus, mokytojai vaikus. Angelai dėvėjo velnių kaukes, o velniai slėpėsi po angelų. Svarbu išlikti gyvam, Kęstučiuk. Teisybės nepalaidosi, o žmonės atlaidūs.

Ji negalėjo atsakyti, ar aš Vismantas, nei kiek man metų tikrai. Teprisiminė, kad į Našlaityną mane pristatė Paulina Vitkūnienė. Pasakė — mirusios dukters Vismantienės sūnus, našlaitis, tėvas represuotas. Taip ir užrašiusi. Be metrikų, be liudininkų. Milicija gaudydavo paauglius gatvėse ir pristatydavo be pavardžių arba kokias patys vaikai pasisakydavo. Vitkūnienė dar neseniai gyveno kolūkyje O — dvidešimt trys kilometrai. Atsisveikinant Miglinienė išsitarė, kad po kokių penkerių ar šešerių metų Našlaityną slaptai aplankė visai jau prailęs senukas, labai apsidžiaugė mane pamatęs, norėjo atsiimti, bet neturėjo pastovios vietos, tai ir paliko. Daugiau jis nebeužėjo.

Tiek aš sužinojau iš Stasės Miglinienės.

Grįžęs iš Našlaityno, radau laiškutį direktoriaus braižu rašytą: "Skubiai užėik". Vėl

kvietimas! Esu drąsus, o kaktą vanduo išpylė. Direktorius puikus vyras, mane vertino ir pasitikėjo, jis pirmas man pakišo idėją aplankyti Neapolį, susipažinti su Pompėja, ypač darbo procedūra ten, visa tai bus naudinga sekančiai mūsų ekspedicijai prie Baikalo, kur esą paskendusios mongolų pilys.

Ilgai nelaukęs užėinu. Šį kartą priėmė pats direktorius. Reikalas — Pompėja. Nujautė, kad man ji rūpi. Nusistebėjo, kodėl taip ilgai negaunu leidimo, mano draugai Raudonis ir Juodžius senokai gavę. Atidarė itališko vyno butelį, pradėjome saliotuoti ir gurkšnoti. Rūgštukas ir kartokas, visai ne mano skonio. Labai šilta, direktorius pakėlė oro vėsintuvą pora laipsnių aukščiau ir šis, paūžęs penketą minučių, visai sustojo. Po tokios vėsintuvo išdaigos mudu nesėjome prakaito šluostyti.

Direktorius kaltino biurokratiją, leidimų išdavinėtojai neskiria Pompėjos nuo Druskininkų. Bet ir mes kalti — iki šiam laikui neišmokome žaisti šachmatais. O laikas mokėti. Jauni žmonės dažnai nuklysta ne ta gatve ir įeina ne pro tas duris...

— Amerika susiaurino tavo akiratį, kolega Vismantai, — direktorius išliejo likusį vyną į kriauklę, matyt, ir jam per kartus, — o turėjo praplėsti. Tu esi kažkuo pernelyg susirūpinęs, kažko ieškai, turėtum vesti ir surimtėti. Kelias į Pompėją eina suanglėjusia galva ir kažkada gyvenusių žmonių griaučiais, neužmiršk. Visi mes savo širdyse nešiojame Pompėją, bet nėra reikalo ją visiems rodyti.

Nepakenčiamas karštis ir tvanka privertė mus greičiau išsiskirti. Buvau dėkingas oro vėsintuvui, geru laiku sugedusiems.

(Bus daugiau)

Lietuvis -- opalų ieškotojas

Australijoje

Antanas Laukaitis

Opalų brangakmeniai yra vieni iš seniausiai minimų istorijoje. Jau senovės Egipto laikais imperatorius Mark Antony dvanojo gražuolei Kleopatrai didžiulį opalą, kai karalienės Viktorijos mėgiamiausi papuošalai buvo opalai ir juos ji dovanodavo tik savo artimiesiems giminėms. Australijoje pirmasis opalas buvo atrastas 1902 metais Lightning Ridge apylinkėse, kur vėliau ši vietovė pagarsėjo, kaip "juodųjų opalų", kurie yra patys brangiausi, vietovė. Kaip sako specialistai, niekuomet nėra dviejų tų pačių opalų. Skirtingos spalvų kombinacijos, dydis, formos juos padaro skirtingus, nuo ko pareina ir opalų vertė. Jų yra įvairių rūšių ir iš jų geriausi ir brangiausi yra: juodieji, pilkieji, kristaliniai, baltieji, dvigubiniai ir trigubiniai, akmens spalvas atskiriant kristaliniu kvarco sluoksniu.

Gyvenant Australijoje, sutikau ir spaudoj aprašiau apie įdomias lietuvių specialybes čia, tai būtent: ryklių ir gyvačių gaudytojus, krokodilų ir kengūrų medžiotojus, gydytoją — juoko ligos N. Gvinėjoje atradėją, kaip lygiai apie laukinius to krašto gyventojus suvalgiusius net ir žinomąjo Rockefellerio sūnų, automobilių lenktynių čempioną, paskirus garsiuosius sportininkus ir kt. Tačiau tik prieš pora mėnesių sužinojau, kad mano geras draugas, su kuriuo Vokietijoje kartu amerikiečių armijoje tarnavom, Bronius Pavasaris, gyvendamas Karalienės žemės valstijoje ir pabaigęs savo darbą miškuose, išauginęs dvi dukras ir išleidęs jas į gyvenimą, sugalvojo laimę pamėginti opalų ieškojime. Ši ramų Vilniaus krašto lietuvi, buvusį gerą tinklininką, po daugelio metų sutikau su žmona beatostogaujantį ir padariau su juo įdomų pasikalbėjimą apie jo buvusius ir dabartinius gyvenimo nuotykius.

— Sakyk, Broniau, kodėl palikęs ramų Queenslando gyvenimą ir vėl pabėgai į "bušą"?

— Visą savo gyvenimą buvau svajotojas ir įsivaizdavau save keliaujant po dykumas ir džungles. Miesto gyvenimas man niekada nepatiko, nes čia nėra erdvės. Taip kad, atvykus į Australiją ir kontraktą atliekant Queenslando miškuose, buvau labai patenkintas ir galvojau, kad mano svajonės išsipildė. Tačiau tai buvo 5-kių dienų kasdieninis darbas, kai per

atostogas irgi nebūdavo daug laiko. Todėl į pensiją išėjau ne 65, bet 60-ties metų, nes pagal statistiką, daugumje Australijoje vyrų miršta sulaukę apie 70-ties metų, tad dabar 10-tį metų galiu laisvai sau pagyventi, nes piniginių rūpesčių mes su žmona neturime. Todėl ir sugalvojau kasti apolus, nes mano žmona ir mėgstą stovyklauti gamtoje. Pasirinkom opalų kasyklas Lightning Ridge, kur mūsų šeimos gydytojas, pats anksčiau ten laimę mėginęs, mums perleido visus savo kasimo įrankius ir motorą. Tai buvo laiminga pradžia.

Lendant į iškastą šulinį...

— O, sakyk, kaip ten buvo tavo ankstyvesnis gyvenimas miške?

— Gyvenimas miške irgi buvo įdomus. Atvykus, pradžioje sodinom medžius ir prieš užbaigdamas ten darbą, jau juos parduodavau lentpiūvėms. Paskutinius 15 metų dirbau kaip "Forest ranger" ir buvo ten gana įdomu. Atstumai ten labai dideli. Dažnai išvažiuodavau iš namų pirmadienį ir miškuose būdavau visą savaitę, nakvodamas arba mažoj palapinėj, arba po atviru dangum. Vieną kartą žiemą, sau besišildydamas, užkūriau laužą ir užmigau. Gi nuo karščio pabudęs, pamačiau, kad esu visas ugnies apsuptas. Tačiau dar spėjau savo mašiną išvežti ir ugnį sutvarkyti. Kitą gi kartą, pabudęs naktį nuo keistų garsų, supratau, kad esu apsuptas pulko laukinių kiaulių ir keli dideli šernai rausėsi tik keli metrai nuo mano lovelės. Šautuvas buvo mašinoj, todėl bijojau net pajudėti, tačiau šernai besiknisdami, matyt manęs neužuodė ir, mano laimei, nuėjo toliau. Tai buvo tikrai baisu ir, pasirodo, šautuvą reikia visuomet laikyti šalia savęs.

Vieną naktį pabudęs irgi išgirdau keistus garsus virš mano galvos. Gi australiškiai "possum'ai", atsikabinę mano maisto krepšį, sau ramiai maistą dalinosi ir,

kai aš uždegęs šviesą, mažiau į juos seną knygą, tai jie ją pasigrobė, sau gražiai ir atsargiai pradėjo vartyti jos puslapius, lyg tai skaitydami ir nenorėdami jos sutepti. Įdomūs padarėliai jie yra.

Miškuose ir gana daug gyvačių būdavo. Turėjau su jomis ir gana daug nuotykių. Kartą, einant per žolę, koja už kažko tai užkliuvo ir ją pakėlęs, pamačiau, kad didelė gyvatė jau spėjo apie ją apsimygoti. Šokau į viršų ir pradėjau koją kratyti. Laimei, gyvatė dar nespėjusi įkasti, nukrito žemėn ir aš ją užmušiau. Kitą gi kartą, atsigulus į lovą, pajutau, kad kažkas tai po pagalve sudėjo ir pamačiau, kad didelė ir labai pavojinga gyvatė lenda iš po pagalvės ir yra nuo mano galvos tik už keletos centimetrų. Šokt jau buvo per vėlu, tai gulėjau kaip miręs ir gyvatė, kone mano nosį liesdama ir į visas puses sukinėdama galvą, nušliaužė tolyn. Pavojus praėjus, aš ją užmušiau, nes buvo labai nuodinga. Gyvatės yra labai keistas sutvėrimas. Jų pirmas planas yra bėgti, o jei negali pabėgti, tada jos puola ir kanda. Be gyvačių buvo ir daug skorpionų, nuodingų vorų ir kitokių sutvėrimų. Urviniai skorpionai yra labai pikti ir dideli, apie 10 cm. ilgio.

Laukuose būdavo labai daug kengūrų ir didžiųjų "emu" — strausų, su kuriais, važiuodamas motociklu, net lentynes padarydavau, bet jie, kai prie jų priartėdavau, pabėgdavo į mišką. Kaip sakydavo australai ūkininkai, tai jie, nors ir dideli, bet labai kvaili, nors jų milžiniškus kiaušinius su pasigardžiovimu aboridžinai ir kiti valgo.

O vieną kartą tai net "Flying saucer" mačiau, kuri buvo kaip sidabrinė skara, su kaspinais gale ir viduje nemažas juodas taškas. Bandžiau vytis, bet dingo erdvėje. Vietiniai gyventojai dažnai kalbėdavo apie kažkokias tai paslaptingas pasirodžiančias "Min-Min" šviesas. Vieną naktį, būdamas nuo artimiausios gyvenvietės už daugiau kaip 20 mylių, pamačiau šviesos rutulį, kuris priešdavo prie manęs kartais net iki 100 metrų atstumo, o paskui ir vėl nubėgdavo. Tikrai išsigandau, pamažu užtaisčiau šautuvą ir kelis kartus iššoviau į viršų, manydamas, kad jei ten yra žmogus, tai jis sušuks, kad nešaučiau. Tačiau jokio garso nebuvo.

Bronius Pavasaris ieško opalų...

Tada aš ją bandžiau, net ir su savo mašina vytis, bet po geros valandėlės, ji dingo. Australų pasakojimu, jau ne vienas žmogus šią didelę bėgiojančią šviesą yra matęs, bet niekas nežino nei kaip, nei iš kur ji atsiranda.

— O kaip dabar yra su opalų kasimu?

— Mūsų opalų kasyklos yra apie 7 kilometrai nuo Lightning Ridge miestelio, kur daugumas opalų ieškotojų gyvena savuose karavanuose ar net ir namuose, kur yra visi patogumai. Šis miestelis yra nemažas, apie 3000 gyventojų. Jis turi savo hotelį, tris motelius, klubą ir kt. Pusė visų gyventojų yra ne Australijoje gimusių ir ką nors bendro turinčių su opalais, kaip kasėjai, šlifotojai, pardavėjai ir kt. Daug visokių istorijų čia galima išgirsti. Pvz. prieš pusmetį du vyrukai surado labai geros rūšies opalą, už kurį jie norėjo 6 milijonus dolerių. Kiek tikrai gavo nežinau. Praeitą savaitę vienas surado per vieną dieną ketvirčio milijono vertės opalą, kai prieš pora mėnesių vienas vyras pardavė opalą pusė milijono vertės. Tačiau yra dar daugiau žmonių, kurie suranda vertingus opalus, bet niekam nieko nesako, nes pasitaiko apiplėšimų ir pan. Gi mano kaimynas norvegas prieš pora dienų surado ir pardavė akmenuką 10,000 dolerių vertės. Bet yra žmonių, kurie jau keli metai dirba, vargsta ir nieko nesuranda. Čia viskas priklauso nuo kasėjo laimės. Mes su žmona jau dirbam kuris laikas, bet dar milijoninio akmenuko neradom. Pats būtinis čia eina gerai, nes pirkiniai iš visos Australijos, ne skaitant jau vietinių, lankosi čia kas savaitę ir, žinoma, perka tik gerus, spalvingus opalus, kai bespalvius, vadinamus "potch" ir mažiuskus perka turistai ir įvairių papuošalų gamintojai.

Kasyklose, kur tik pažiūri, matai tūkstančius opalo molio krūvų, kurios buvo ištrauktos iš žemės. Aš pats ir daugumas kitų, naudoja-

me jau modernišką būdą žemes iškelti. Tai yra motorinis keltuvas, panašus į aukštų pastatų keltuvus. Paspauldi rankeną ir važiuoja dėžė į viršų, kur pati išpila žemę. Tačiau pats moderniškiausias ir geriausias tai yra oro siurblys, kuris iš apačios ištraukia visą žemę. Jis brangiai kainuoja, o aš, dar milijoninio opalo neradau, tai ir negaliu jo įsigyti. Aš naudoju du mažus motorius — vienas jų duoda po žeme šviesą ir varo elektrinį "jackhamerį", kai kitas kelia žemes į viršų.

Norint pradėti kast opalus, pirmiausiai reikia pasiminti su savm užtenkai pinigų pradžiai, negalvojant, kaip jau pirmą savaitę pasidaryti milijonierium. Čia vietoj reikia pasiimti taip vadinamą "claim", t. y. 50 metrų ilgumo ir 50 metrų platumo žemės gabalas. Jį reikia užregistruoti ir sumokėti 12 dolerių metinio mokesčio ir duoti 50 dol. depozito, kuris, pabaigus darbą, grąžinamas. Tada iš čia niekas tave negali išvartyti ir daug žmonių ant to ploto yra pasistatę palapines ir čia gyvena. Vienas žmogus gali turėti ne daugiau kaip du "claim'us". Gavus žemę, iškasi duobę ar šulinį, kad pasiektum tą opalinį molį, kuris randasi apie 50 pėdų gilumoje, ir tą geriausiai padaryti specialia išsinuomojama mašina, kuri tai iškasa per dvi valandas ir ima po 7 dol. už pėdą. Čia dar viskas žemėje skaičiuojama pėdomis. Daugumas ieškotojų išsikasa du ar daugiau tokių šulinių, kuriuos vėliau sujungia tuneliais, nes iš vienos tokios skylės yra sunku po žeme kvėpuoti. Po žeme dirbti reikia su "jackhamer'iais", paprasta kirka, kastuvu ir, jei pamatai opalų, tai juos atsargiai peiliu išpiauni. Kiti iškastą žemę veža prie upės ir ten ją plauna, išdami pasislėpusių akmenų. Taip kad, jeigu bus laimės, tai turtingu gali pasidaryti labai greitai. Tačiau daug kas priklauso ir kiek dirbsi, ir kiek žemės iškasi. Mes čia dirbam tik žiemos metu, kai vasarą važiuojam į

(Nukelta į 9 psl.)

KANADOS LIETUVIAI

J. Varčius

LN VYRŲ DEŠIMTMETIS

Toronto Lietuvių namai tai nėra pastatas, bet yra lietuvių kultūrinė-visuomeninė organizacija, kuri rūpinasi lietuvių ir lietuviškų papročių išlaikymu. Svarbiausias vykdomasis organas yra 11 narių valdyba, kuri tvarko pastato finansinius reikalus ir planuoja lietuviškų papročių išlaikymui tris pagrindinius renginius: Kūčių vakarą, Užgavėnių karnavalą ir Vėlykų pietus. Valdybai talkina dvi pagrindinės pagalbinės organizacijos: moterų būrelis, kuris savo dešimtmetį paminėjo 1983 m. lapkričio 5 d. ir vyrų būrelis, paminėjęs dešimtmetį 1986 m. lapkričio 15 d. Šios abi organizacijos tvarkosi pagal LN valdybos patvirtintus įstatus, kurios padeda Lietuvių namams ir savistoviai organizuoja pramoginius bei kultūrinius renginius.

LN vyrai arba vyrų būrelis buvo įsteigtas 1976 m. sausio 3 d., kurio pirmą valdybą sudarė: pirm. T. Stanulis, sekr. M. Račys ir V. Kulnys. Būrelis sutelkė apie 80 vyrų, kurie ruošė meti-

nes pavasario gegužines, šeimų vasaros stovyklas, paskaitas, rudens balius ir kitus renginius.

Vyrų būrelis savo dešimtmetį paminėjo š. m. lapkričio 15 d. iškilium koncertu, vaišėmis ir šokių vakaru. Minėjimas vyko Lietuvių namų Mindaugo salėje, kurį pradėjo 7 val. vak. valdybos vicepirm. V. Kulnys, supažindinęs 400 publiką su šios organizacijos dešimtmečio darbais.

Vyko apie pusantros valandos užtrukęs turiningas ir įdomus koncertas, kurio pagrindiniai atlikėjai buvo iš Bostono atvykus sol. Daiva Mongirdaitė ir "Aro" vyrų choras. Publikos žvilgsnis buvo sukonzentruotas ir nukreiptas į garsią solistę Daivą Mongirdaitę, kuria čia Toronte scenoje pasirodė pirmą kartą. Ji savo maloniu, švelniu ir stipriu sopranu neapvylė publikos, kuri su dideliu dėmesiu, susikaupimo tyloje, išklaušė jos atliekamų lietuvių kompozitorių dainų ir tarptautinių operų ištraukų arijas. Vyrų choras "Aras", vadovaujamas ir diriguojamas jo mokytojo Vaclovo Verikailio, galingai ir harmoningai atliko lietuvių kompozitorių dainas. Nors choristų daugumą sudaro vyresnio amžiaus dainininkai, bet jų balsai skambėjo švelniai ir stipriai, pagal jų dirigento nurodymus. Koncertas užbaigtas "Aro" vyrų choro ir solistės įspūdingai ir galingai sudainuota "O, motina, globok manė", iš G. Verdi operos "Likimo galia" ištrauka.

LN vyrus sveikino ir padėką jiems pareiškė už jų įnašą Lietuvių namų veikloje LN valdybos pirm. V. Dauginis ir LN moterų būrelis pirm. A. Jucienė. Padėkos žodį programos atlikėjams tarė LN valdybos ir vyrų būrelis vicepirm. T. Stanulis.

Minėjimas užbaigtas bendrais šokiais, pasivaikšnimu bufeto valgiais ir baro gėrimais. Visi linksminosi iki vidurnakčio, linkėdami LN vyrams nepavargtį ir tęsti darbą visuomeninėje veikloje.

"ATŽALYNO" BAZARAS — POPIETĖ

Toronto tautinių šokių grupės "Atžalynas" bazaras-popietė buvo surengta š. m. lapkričio 16 d. Lietuvių namuose. Renginio tikslas — sutelkti finansinių pajamų. Rengėjai — tėvų komitetas, kuriam šiuo metu vadovauja pirm. J. Vitkūnienė. Popietėje dalyvavo apie 300 svečių, rėmėjų ir šokėjų.

Bazaras buvo atidarytas

sekmadienį 12:30 val. p. p. Čia ant tvarkingai paruoštų stalų buvo išdėstyti apie 1200 paaugotų laimikių, kuriuos atvykę svečiai pirkė loterijos tvarka. Ypač šiuo "bizniu" domėjosi mūsų mažieji, kurie džiaugėsi, kad nė vienas bilietas neturėjo pralaimėjimo.

Mindaugo salėje 3 val. išsiriškiavo "Atžalyno" šokėjai: vaikų grupė, vadovaujama D. Krivaitės ir M. Hurst, jaunių grupė su vadovais R. Torūta ir V. Dovidaitė, ir studentų grupė, kurių vadovai — A. A. Zanderienė ir V. Vitkūnaitė. Šokių programoje dalyvavo apie 50 šokėjų, kurie atliko 7 šokius. Jų šokių ritmui pritarė akordeonais D. Pargauskaitė ir J. Kriščiūnas. Nors publikai šokiai buvo matyti ankstyvesniuose pasirodymuose, tačiau buvo įdomu stebėti grupę su naujus šokėjus, kurie keičiasi kiekvienais metais. Tokia kaita yra naudinga ir svarbi mūsų priaugančiai kartai tautinės sąmonės ugdyme. Programa buvo užbaigta rengėjų tartais padėkos žodžiais laimikių aukotojams, svečiams ir šokėjams. Šokėjų grupių vadovai buvo papuošti gėlėmis ir dovanomis.

Po šokių programos dalyviai buvo pavaišinti pyragais, skanėstais ir kavute. Vyko loterija, kuri mažuosius nervino, nes ne kiekvienas bilietas atnešė laimikį. Nuotaikinga popietė buvo užbaigta 5 val. p. p.

SENELIŲ SLAUGOS NAMAI

1983 m. rudenį Toronte buvo užbaigta lietuvių pensininkų namų statyba, kurie pavadinti "Vilnius Manor" arba "Vilniau rūmai". Pastatas turi 115 butų. Čia gyvena lietuviai pensininkai ir kitataučiai keletas šeimų. Šiuo metu jau užsiregistravę 84 lietuvių šeimos, laukiančios butų. Senoji pensininkų karta kasdien silpnėja, atsiranda daugiau ligonių, kurie reikalingi priežiūros ir globos. Tokių pensininkų jau yra "Vilniaus rūmuose", o kiti išblaškyti įvairiuose privačiose senelių prieglaudose.

Toronto Lietuvių namų valdyba jau keletas metų diskutavo ir tyrė senelių slaugos namų statybą, nupirko keletą namų žemės sklypui įsigyti, kuris vėliau paaikškėjo, kad šiam tikslui netinkamas plotas. Pagaliau pradėta tyrinėti galimūmai statyti pastatą Lietuvių namų autoaikštėje. Po daugelio pasitarimų su architektais inžinieriais ir miesto pareigūnais išryškėjo, kad šioje vietoje yra galimūmų statyti planuojamą pastatą, gavus apylinkės gyventojų pritarimą.

Š. m. lapkričio 18 d. Lietuvių namuose buvo su-

šauktas apylinkės gyventojų ir lietuvių informacinis susirinkimas. Architektas supažindino su 5 aukštų projektu. Rūsyje bus 35 vietos mašinoms pastatyti, pirmame aukšte — "Paramos" kredito kooperatyvo įstaiga, kavinė, maisto prekių krautuvė ir kitos komercinės patalpos. Viršutiniuose aukštuose — senelių slaugymo patalpos, kur bus

įrengta 109 lovos atskiruose kambariuose. Šį projektą remia Toronto lietuvių parapijos, organizacijos ir atsakingi valdžios pareigūnai. Manoma, kad apylinkės kitataučiai gyventojai neprieštaraus statybos zonos pakeitimui, bus gautas miesto statybos komisijos leidimas. Spėjama, kad pastatas kainuos apie 4 milijonus dolerių.

MALONIŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
draugams ir bičiuliams visuose
kraštuose linki

Genovaitė ir Kazys
Trečiokai

MALONIŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

SEKMINGŲ, SVEIKŲ N. METŲ
BIČIULIAMS IR PRIETELIAMS
linki

Nora ir Aleksandras
Griauzdės
Avon, Ma.

Mūsų brangias gimines ir mielus bičiulius, nuoširdžiai sveikinam su ŠV. KALĖDOMIS ir linkime sveikų ir gerų 1987 NAUJŲ METŲ!

Elena, sūnūs Algirdas ir
Vytautas, anūkėliai
Marius ir Gintaras
Gedgaudai
Santa Monica, Calif.

RAŠINIŲ KONKURSAS

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga skelbia **Rašinių Konkursą** jaunimui. Tema — NE LIETUVOJE GIMUSIO JAUNIMO PAREIGA LIETUVAI.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga kviečia ir skatina visą lietuvišką jaunimą (iki 35 m. amžiaus) dalyvauti konkurse. Tema turi būti bent penkių (5) mašinėlė spausdintų puslapių. Litanistinių mokyklų mokytojai, bei įvairių organizacijų vadovai, yra prašomi paskatinti jaunimą rašyti anksčiau minėta tema.

Konkurse dalyvaujantiems bus skiriamos trys premijos:

I — \$250.00
II — \$150.00
III — \$100.00

Premijų paskirstymui, jury komisija bus sudaryta ir paskelbta vėliau.

Tema turi būti pasirašyta slapyvardžiu. Kartu su tema, prisiųsti užklijuotą voką su vardu, amžiumi ir adresu. Konkursą rašiniai turi būti prisiųsti iki sausio mėn. 15 d., 1987 m. sekančiu adresu: **Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, c/o Vida Jonušienė, 12500 Pawne Rd., Palos Park, Illinois, 60464.**

Opalų ieškotojas...

(Atkelta iš 8 psl.)

savo namus, arba atostogaujam važinėdami po Australiją. Mes su žmona mėgstam tokį pionierišką gyvenimą, nors pradžioje žmona ir labai bijojo lįsti po žeme.

— Na, o kaip, ar apsimoka pradėti šį darbą?

— Tai priklauso visų pirmausiai ar mėgsti tokį gyvenimą. Kaip vietiniai žmonės sako, tai 50% atvažiausių opalų kasėjų, suranda opalų, užsidirba ir gerai įsitaiso, 30% tik pragyvena ir 20% tai nieko neranda. Taip kad čia yra laimės dalykas. Tačiau gyvenimas čia, bent man, yra įdomus. Vis tikiesi ką nors geresnio rasti. Jei ne šiandien, tai rytoj ar poryt. Pats gi darbas yra sunkus ir fizinis, tačiau "bosų" ant savęs neturi, tai kai nori, tai ir ilsiesi. Po darbo, kai nusiplauni visas dulkes ir išgeri pora stiklų šalto alaus ir pagalvoji apie tą milijoninį opalą, tai atrodo gyvenimas visai geras. O kas norėtų daugiau sužinoti apie opalų kasimą, tai aš mielai padėčiau ir patarčiau.

Baigus tą įdomų pasikalbėjimą su savo senu draugu, dabartiniu opalų kasėju, palinkėjau jam ir žmonai daug laimės ir prašiau, kad radęs milijoninį opalo akmenį ir senų draugų nepamirštų.

BOSTONO LIETUVIAI

IS TAUTINĖS SAJUNGOS SKYRIAUS VEIKLOS

Jau rugsėjo 26 dienos valdybos posėdyje buvo nutarta atgaivinti Tautinės Sąjungos remiamus subatvakarius. Tai buvo Tautinės Sąjungos beveik vienintelė kultūrinė veikla. Lapkričio 8 d. įvyko pirmasis subatvakaris. Jame apie šių dienų Lietuvoje rašoma Lietuvos istoriją kalbėjo dr. B. Mačiūka, o apie Pr. Čepėno "Naujųjų laikų Lietuvos istorijos" 2-ąją tomą — dr. J. Gimbutas. Subatvakariui vadovavo jau ir anksčiau buvusi subatvakarių talkininkė Birutė Šleženė, padedant Rėdai Veitaitėi. Poniai Čepėnienėi buvo įteikta jos vyro parašyta minėta knyga su visų subatvakarių dalyvių parašais. Visas su tuo susidariusias išlaidas (\$350) padengė Tautinė Sąjunga, nes įėjimas buvo laisvas.

Lapkričio 26 dienos posėdyje buvo priimti 9 nauji nariai (jaunimas!), kurie jungsis į subatvakarių komisiją ar jai bent talkininkaus. Taip numatoma pagyventi Bostono kultūrinę veiklą kviečiant net ir iš toliau dramos teatro grupes ar net atskirus asmenis, kurie, kaip atitinkamų sričių žinovai, kaip pav., galėtų supažindinti čia gyvenančius pensininkus su jiems rūpimais klausimais. Susidariusioms išlaidoms

padengti — įžangos mokesčiai numatomas gal tik vienas doleris. Visas kitas išlaidas dengtų Tautinė Sąjunga iš turimo kapitalo palūkanų.

Tame pačiame posėdyje svarstyta ir šiais metais susikaupusių palūkanų paskirstymas. Rugsėjo 26 dienos posėdyje paskirta vienkartinė 500 dol. premija skyriaus veikliam nariui rašytojui Jonui Vizbarui už jo parašytą ir išleistą istorinį romaną "Kur bėga Šešupė", o paskutiniajame posėdyje taip pat 500 dol. paskirta į LB susibūrusiam jaunimui iš Australijos atvykusių "Svajonių" dainininkių koncertui paremti. Taip pat paskirta parama įvairioms kitoms jaunimo bei kultūrinėms organizacijoms: Vasario 16 d. gimnazijai, Bostono lituanistinei mokyklai, skautams, LKB kronikoms leisti, Knygų Fondui lietuviams, abiejoms radijo programoms, Vilčiai ir kt. Tą palūkanų paskirstymą dar turės patvirtinti skyriaus narių susirinkimas.

Parduodant turėtus namus buvo nutarta visą namų vidų išfotografuoti ir sudaryti atitinkamus albumus. Taip pat buvo numatyta išleisti skyriaus 1949-1986 veiklos knygą. Šiuo metu albumas jau tvarkomas, o veiklos knygos — pradėta rinkti atitinkama medžiaga.

Numatomas netrukus

Bostono Žalgirio tunto vadovai ps Vytautas Jurgėla ir vs Česlovas Kiliulis.

šaukti visuotinis skyriaus narių susirinkimas naujai valdybai bei kontrolės komisijai išrinkti. Be to, po įvykusio šiais metais ALT S-gos seimo, skyriaus nariams dar ir pranešimas nebuvo padarytas. Dėl nestatutinio valdybų pasikeitimo ir kitų klausimų (žiūr. Dirvos 18, 19 ir 20 nr.) ALT S-gos Seimas yra pavedęs ALT S-gos valdybai padaryti atitinkamus sprendimus.

J. Vaičjurgis

Mums rašo

KODĖL TIEK MAŽAI PUBLIKOS LITERATŪROS VAKARE?

Perskaitęs spaudoje reportażą apie Bostone "Laisvės varpą" radijo lapkričio 22 d. surengtą literatūros vakarą, pradžioje net nuliūdau. Juk tenai patsai radijo vedėjas Petras Viščinis supažindino su Bronio Railos naujausia knyga "Tave mylėti tegalima iš tolo", programoje dalyvavo rašytojai Bronys Raila, Stasys Santvaras ir Antanas Gustaitis, o publikos esą buvę tik 66 asmenys. Bet vėliau, nuodugniai permąstęs visą šį kultūrinį įvykį, vis dėlto gerokai pralinksmėjau, nes atradau ir keletą korespondento vadinamojo "nuostolio" pateisinamų priežasčių. Pirmiausia, mano apskaičiavimu, šioje išsisklaidžiusioje ir sumažėjusioje lietuvių kolonijoje jau yra apie 30 tautiečių kurčių, pro kurių ausis neprasisksverbia ne tik joksai patriotinis ar literatūrinis pagraudėjimas, bet net ir jiems taikomi keiksmažodžiai.

Antra, to kultūrinio renginio organizatoriai nedavė publikai to, kas šiandien net gedulingų tautos sukakčių proga yra būtina: literatūros vakare nebuvo pateikta nei kugelio, nei dešrų su kopūstais ir nei gėrimėlio užpilti ant apskrudintų kiaulės šonkaulių. Tai apsi-

leidimas, nes po silpnų pusryčių išalkę tremtiniai dabar sekmadieniais po pamaldų pamaitinami net po bažnyčia, kad bent kiek atgautų prarastas jėgas. O tokių išalkusių galėjo atsilankyti dar gal ir 100.

Be to, po literatūros vakaro grynai žodinės programos nebuvo ir trenksmingos muzikos įkvėpimų šokių, tad atkrito ir tie, kurie lietuviškai kalba kojomis.

Na, o pridėkime dar, kad beveik kiekvienas šios literatūrinės programos dalyvių šioje gyvenvietėje turi dar bent po 5 gyvus ideologinius priešus ir po tiek pat jų vienminčių giminių, kurių publikoje nereikėjo nė ieškoti.

Vadinasi, susumavus sąlėje buvusius su nebuvusiais, jeigu ne aukščiau minėtos rengimo spragos, tai gal būtų susispietęs net ir 300 lietuviškų dūšių būrelis.

Bet vis tiek džiugu, kad šioje kolonijoje, kadaise vadintoje "Amerikos Atėnais", dar yra bent 66 žmonės, kurie klausia ar skaito ne vien tai, ką patys kalba ar parašo, ir duonos nepraso už dalyvavimą kultūriname pobūvyje. Toks pat lankytojų skaičius, vykstant panašiai programai, ir seniau iki sienų užpildydavo Tautinių namų patalpą, ir Kultūrinis subatvakaris buvo laikomas gerai pavykusiu. Reikia manyti, kad rengėjai ir ši kartą neturėjo jokių finansinių deficitų, o moralinis nuostolis — gal tik mums nežinomo laikraščio bendradarbio per daug buhalterinė korespondencija. Gaila.

Vienas iš šešiasdešimt
šešių

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DRIVERS WANTED EXPANDING FLEET

We are enlarging our fleet and need qualified drivers to operate our 85 and 86 COE's and conventional.

- REQUIREMENTS:**
- * 2 years out of last 3 verifiable OTR experience
 - * 25 years of age
 - * No major accidents
 - * good driving record
- WE OFFER:**
- * top wages
 - * weekly settlements
 - * Paid group life & life ins
 - * monthly incentive bonus
 - * yearly mileage and safety bonus
 - * seniority bonus
 - * loading and unloading allow
 - * drop pay
 - * 45 state authority
 - * steady work

Call Monday-Friday 8am-5pm
1-800-228-9064
For Nebraska - 1-800-642-8916

NATIONAL
TRANSPORTATION, INC.
"The Proud Ones"
10810 S. 144th St.
Omaha, NE
equal opportunity employer

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką
NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Šv. Kalėdų ir Naujų Metų proga
savo mielus klientus sveikina

"AMBER HOLIDAYS"

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 WEST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS. 02127
TEL. (617) 268-8764

Aldona Adomonienė, Albina Rudžiūnienė
ir bendradarbiai

BRONYS RAILA

Tave mylėti tegalima iš tolo

Radijo prkalbos į Lietuvą, 1983-1985. Trečiasis rinkinys komentarių, reportažų, pokalbių, įspūdžių ir pasisakymų, kuriuos autorius gyvu žodžiu yra pėteikęs Lietuvos gyventojams Laisvės radijo, o vėliau Laisvosios Europos radijo bangomis. Knygoje jų tekstai spausdinami praplėsti ir yra sugrupuoti į šiuos skyrius: Lietuva iš tolo, Tragikoje, Aruodas su diršėm, Atbalsiai iš Vakarų, Sukakčių derlius, Pokalbiai, Kelios margos akimirkos. Pateikiama vardų rodyklė ir panaudotos literatūros sąrašas. Leidėjas-mecenatas — Kostas Ramonas. Spaudė „Draugo" spaustuve Chicagoje, 1986. Aplanko dailininkas — Vytautas O. Virkau. 442 psl. Kaina su persiuntimu \$9.70. Illinois gyventojai moka \$10.30.

Užsakymus siųsti:
„Draugas", 4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

Septintasis teatro festivalis

Antanas Juodvalkis

JAV LB kultūros taryba, vadovaujama optimistės visuomenininkės Ingridos Bublienės didžiajame PADĖKOS savaitgalyje suruošė jau septintąjį lietuvių teatro festivalį. Teatro festivalis vyko 1986 m. lapkričio 28-30 dienomis Jaunimo centre, Chicagoje. Šiam festivaliui suruošti kultūros tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė (pati gyvena Clevelando artumoje) pakvietė Petrą Petrutį, žinomą Margučio radijo lietuviškų laidų vadovą ir koncertų organizatorių. Petras Petrutis, pasikvietęs kelis bendradarbius bei talkininkus, sudarė VII teatro festivaliui ruošti komitetą.

VII teatro festivalyje dalyvavo 4 lietuvių teatrai: Los Angeles dramos SAMBŪRIS (toliau vadinsime Sambūriu), Toronto — AITVARAS, Hamiltono — AUKURAS ir Chicagos — VAIDILUTĖ. Priedo ir vieno žmogaus teatras — humoristas VITALIS ŽUKAUSKAS. Palyginus su VI-jų teatro festivaliu, dalyvaujančių teatrų skaičius nepasikeitė, bet vietovės — pasikeitė. Iš VI-jo festivalio dalyvavo tik du teatrai: Los Angeles Sambūris ir Hamiltono Aukuras. Iškeliavo Clevelando Vaidila ir užgeso St. Peterburgo Žibintas. Sugrįžo Toronto Aitvaras ir naujai įsisteigė Chicagos Vaidilutė. (Vietoj dingusio Clevelando vaidilos, Chicagoje susibūrė tik vaidilutės).

Pirma diena

Septintąjį teatro festivalį po Padėkos dienos, penktadienį, lapkričio 28 d. vakare, pradėjo aktorius Vitalis Žukauskas, atlikęs daugiau valandos humoristinę programą. Aktorius V. Žukauskas prieš penketą savačių buvo Chicagoje ir atliko humoristinę programą Lietuvių Fondo vairo užbaigimo pokilyje, o dabar užkimšo atsiradusią spragą, iškritus "čičinskui". Kaip paprastai V. Žukauskas pakedeno mūsų visuomenės ydas, vyrų ir moterų santykius, šeimų problemas, operas ir t.t. Programa buvo įvairi, bet stokojo dienos aktualijų ir čikagiškės lietuvių visuomenės veiklos problemų "pačiupinėjimo".

Po vieno žmogaus teatro, Vitalio Žukausko programos, scenoje pasirodė ir naujasis kolektyvas "Vaidilutė" su L. Ridlio viena veiksmu komedija Uošvė į namus — tylos nebebus, režisuotą Marijos Smilgaitės. VAIDILUTĖ yra išimtinai jaunų aktorių kolektyvas,

globojamas komiteto, kuriam pirmininkauja dr. Petras Kisieličius. "Uošvė" čikagičiai matėme ne pirmą kartą ir džiaugėmės padaryta pažanga. "Uošvėje" dalyvauja 5 aktoriai: Edis Šulaitis, Danutė Rukšytė, Kazė Brazdžionytė, Vincas Olšauskas ir Asta Kižytė. Talkininkai: režisūros patarėjas Julius Balutis, apšvietimas Vida Momkutė, scenovaizdis — Marija Smilgaitė ir Doug Oste.

Veikaliukas labai paprastas, gyvenimiškas ir žiūrovams suprantamas. Jaunieji Ramiai gyvena ramiai ir sutartinai iki neatvyksta uošvė (K. Brazdžionytė) ir pamoko dukrą, kaip reikia savo užgaidas išreikalaus. Atvažiavęs vyro dėdė (V. Olšauskas) pataria, savo sūnėnui nepaklusti žmonos įgeidžiams, nes vieną kartą nusileidus, tektų nuolat džiauti visą gyvenimą. Taip prasideda namuose pragaras.

Jaunieji aktoriai savo vaidmenis atliko gerai, tik pati uošvė yra per daug sušaržuota ir padaryta pabaisa. Vertinimo komisija šio trumpo veikaliuko net du aktorius apdovanojo žymėmis, būtent: daugiausiai žadančio jaunimo aktoriaus žymenį gavo Vincas Olšauskas, o iškiliausios pagalbinės aktorės — Audrė Kižytė. Vertinimo komisija buvo labai dosni, paskirdama du žymenius šio trumpo ir nekomplikuoto veikaliuko atlikėjams. Gal buvo norėta paskatinti naują teatrą

Scena iš Inčiūros "Eglė žalčių karalienė"

J. Tamulaičio nuotr.

ir jo jaunus aktorius tolimesnei veiklai.

Eglė žalčių karalienė

Šeštadienį (XI. 29), įvyko du spektakliai. Pirmajame pastatyme Hamiltono "Aukuras" suvaidino Kazio Inčiūros 3-jų veiksmų, 8-nių paveikslų pasaką EGLĘ ŽALČIŲ KARALIENĖ, režisuotą Elenos Dauguvietės-Kudabienės. Mūsų sąlygomis išvesti į sceną populiariąją lietuvių pasaką "Eglė", nelengvas darbas, nes reikalinga 22 aktoriai ir geras būrys pagalbinio personalo. Režisierė turėjo parodyti daug sumanumo ir nuovakos, sprendžiant technines problemas ir paruošiant dekoracijas. Išvedimas į sceną didelio būrio jaunų aktorių ir jų įjungimas į lietuvių teatrinę veiklą, yra sveikintinas ir reikšmingas.

Eglės spektaklis praėjo gerai, aktoriai mokėjo savo

vaidmenis, taisyklingai tarė žodžius, kas labai svarbu sceniniuose pasirodymuose, tik truputį per tyliai, nes jau salės viduryje nepakankamai gerai girdėjosi, o ką bekalbėti apie paskutines vietas. Ir kitų pastatymų aktoriai turėjo tą pačią "nuodėmę", išimtį sudarė tik Los Angeles Sambūris.

"Eglės" pasakos veikėjai: Marija Kalvaitienė, Rimas Kūliava, Kazimieras Bungarda, Lilija Liaukutė (I v.), Dalia Jonikaitė (II ir III v.), Ona Stanevičiūtė, Gvina Jasevičiūtė, Stepas Ramanauskas, Edvardas Labuckas, Danielius Rukšėnas, Vytautas Štuikys, Algis Rudaitis, Tomas Kekys, Matas Stanevičius, Irena Žukauskaitė, Aldona Dargytė - Byszkiewicz, Stepas Ramanskas, Vita Kairytė, Brigita Jakučinskaitė ir kt. Dekoracijos — Irena Čerškytė-Račkėvičienė; Kostiumai ir dainų harmonizavimas — Aldona Vrubliauskaitė-Matulicz; Grimai, perukai — Stasys Ilgūnas; Technikinis dekoracijų atlikėjas — Petras Imbrasas; Scenos priežiūra — Kazimiera Mikšys; Šviesos — Leonas Baziliauskas; Garsai — Vytautas Štuikys; Šokiai — Lialė Krikščiūnaitė-Ranosz; Režisierės padėjėja — Danutė Kekienė; Butaforija — Regina Pa-

kalniškienė, Angelė Bungardienė, Rasa Franczak, Elvyra Bajoraitienė.

Matome, kiek šeimų ir jaunimo įjungta į šią gražią lietuvių pasaką.

Vertinimo komisija atrinko Ireną Žukauskaitę, atlikusią Drebulės vaidmenį, ir paskyrė daugiausiai žadančiai jaunai aktorei žymenį. Vytautas Štuikys gavo iškiliausio pagalbinio aktoriaus žymenį už du vaidmenis: Eglėje — Angino ir Sidabrinės dienų — daktaro Povilo Gylio.

Veikalas ilgas, daug veikėjų, pačių gamintos ir pasakai pritaikytos dekoracijos, gerai techniškai išspręstos gausios problemos. Pasaka sentimentali, veiksmas lėtokas, ilgokai dialogai neprisidėjo prie publikos, ypač jaunosios ir mažosios, uždegimo ir įjungimo į vaidinimą. Pasaka turi ir jautrių scenų, pagavusių žiūrovus ir įtraukusių į veiksmą. Scenos gilumoje vykę dialogai, salės gale sėdinčių nepasiekė ir jų kalbų beveik nesigirdėjo. Tai bendra problema.

Į EGLĖS pastatymą jaunieji tėvai suvežė ir savo eglutes, uosiukus, berželius, ąžuoliukus, jūrates ir kastyčius, kad tikrovė pamatytų mokykloje ar šeimose girdėtą pasaką. Ar jie nusivylė? Per ilgą ir nu-

(Nukelta į 12 psl.)

Scena iš A. Kairio "Sidabrinės dienos" — Aldona Totoraitienė ir Rimas Strimaitis. J. Tamulaičio nuotr.

DEVENIŲ KULTŪROS FONDO LEIDINIAI

1. Jūratė Statkutė de Rosales — BALŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE, \$15.00.
2. Motiejus Karaša — GYVENIMO SŪKURIUOSE, \$15.00.
3. Jokūbas Dagys — SCULPTURES (meno albumas), \$30.00.
4. J. Andrius — LIETUVOS ŽEMĖLAPIS, \$6.65.
5. Viktoras Karosas — LIETUVOS RYŠYS SU AMERIKA, \$5.00.

Užsiakymus siųsti: Devenų kultūros fondas, P. O. Box 10782, St. Petersburg, Fl. 33733, U.S.A.

A. A.

JONUI VEDEGIUI

mirus, sūnui REGIMANTUI ir jo žmonai LIUCIJAI, bei visai giminei reiškiamo gilią užuojautą ir tyliai dalinamės jų skausmu.

L. S. T. Korp! Neo-Lithuania
Chicagos padalinys

A. A.

JONUI VEDEGIUI

mūsų skyriaus nariui mirus, nuširdi užuojautą broliui ANTANUI, jo šeimai, sūnui REGIMANTUI su žmona, giminėm ir artimiesiems

A. L. T. S-gos Chicagos
Skyriaus Valdyba

A. + A.

STEFANIJAI TRAŠKIENEI

mirus, jos vyrui ALT S-gos Chicagos skyriaus nariui ALEKSANDRUI TRAŠKAI, dukterims ir viem giminėm gilią užuojautą reiškiamo.

ALT S-gos Chicagos
Skyriaus Valdyba

Brangiam sūnui

RIMUI GRAŽULIUI

mirus, jo tėvams BALIUI ir MARIJAI GRAŽULIAMS, žmonai NIJOLEI ir dukroms reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Elena ir Antanas
Rašytiniai

Tauriam lietuviui

A. A.

JONUI ŠVOBAI

mirus, jo liūdinčiai žmonai JOANAI ir šeimai gilią užuojautą reiškia

Smetonų šeima

VII TEATRO FESTIVALIS...

(Atkelta iš 11 psl.)

bodoka, nors aktoriai savo paskirtį atliko be priekaišto. Dėkui Hamiltono "Aukurui" ir režisierai Elenai Dauguvietytei - Kudabienei už drąsą ir ryžtą, išsivijos sąlygomis pastačiusi šią puikią pasaką.

Sidabrinė diena

To pačio šeštadienio vakare, Toronto "Aitvaras" parodė Anatolijaus Kairio 3-jų veiksmų komediją — Sidabrinė diena, režisuotą Aldonos Dargytės-Byszkiewicz. Veikale vaizduojama šių laikų pasiturinčių lietuvių kasdienybė, moterų pavvydas, gaudymas svetimų vyrų, skaičiavimas turtų, apkalbos ir t.t. Veikėjų tėra tik 4 poros. Veikia: Aldona Dargytė-Byszkiewicz, Benediktas Tarvydas, Danutė Petrauskienė, Aldona Totoraitienė, Vytautas Stuikis, Ričardas Punkrys, Laima Mačionienė, Rimas Strimaitis. Dekoracijos — dail. Aldona Totoraitienė, dekoracijų priežiūra — Petras Imbrasas, muzika — Leonas Baziliauskas. Grimas — Lilė Nakrošienė, suflerė — Eugenija Čižikienė, scenos priežiūra — Lilė Nakrošienė.

Veikalas nesudėtingas, dekoracijos paprastos, veikėjai gyvi žmonės. Ne visi veikėjai atitiko savo paskirtį ir veikalo mintį supratino. Atrodo, kad ir kaimyniniai Kanados teatrai pergyvena aktorių stoką ir vienas kitam talkina. Tai gražus ir sveikintinas žingsnis.

Vertinimo komisija, kaip jau anksčiau minėjau, iškiliausio aktoriaus žymenį paskyrė Vytautui Štuikiui, už jo vaidmenis: Eglės pasakoj — Angino ir šioje komedijoje — daktaro Povilo Gyllo. Taigi, Sidabrinė diena buvo įvertinta tik puse žymenio.

(Bus daugiau)

• Lietuvių chorai ir tautinių šokių ansambliai kviečiami dalyvauti Lietuvos krikščionybės jubiliejaus iškilmėse Romoje 1987 m. nuo birželio 25 ligi liepos 2 d. Norint dalyvausiančius chorus ir tautinių šokių ansamblius ar jų dalis įjungti į iškilmių Romoje programą ir ją koordinuoti, prašomi registruotis: chorai pas L. M. Sąjungos Muzikinės komisijos pirmininkę Ritą Kliorienę, 24985 Pleasant Trail, Richmond Hts., Ohio 44143, telef. (216) 531-6459, o tautinių šokių ansambliai pas lietuvių tautinių šokių instituto pirmininkę Galiną Gobiene, 6459 Vernon, Dearborn Hts., Mi. 48127, tel. (313) 563-8260.

A. A.

ALEKSUI LAIKŪNUI

mirus, jo skausmo prislėgtai žmonai, mielai jaunų dienų sporto draugei, KAZIMIERAI ir jos šeimai gilią užuojautą reiškia.

Birutė Smetonienė
ir sūnūs

A. A.

BALIUI MACKIALAI

mirus, žmonai, buvusiai čiurlionietei, DALI-LAI MACKIALIENEI gilią užuojautą reiškia.

L.T.M. Čiurlionio Ansamblis

A. A.

VOSYLIUI SAKAVČIUI

mirus, jo dukrą dr. IRENĄ, sūnų inž. JURGĮ ir žentą dr. ANTANĄ JASĮ jų liūdesio valandoje užjaučiame

Lili ir Vladas
Bložės

A. A.

EMILIJAI RAZIŪNIENEI

mirus, jos dukrai ALDONAI MIŠKINIENEI su šeima reiškiamo užuojautą ir kartu liūdimė.

Vyr. Skaučių židinys

s. ALDONAI MIŠKINIENEI, netekus
brangios mamytės

A. A.

EMILIJOS RAZIŪNIENĖS,

skautišką nuoširdžią užuojautą reiškia ir drauge liūdi.

Clevelando Skautininkių
Draugovė

Atšventus 'Vestuves'

Aurelija Balašaitienė

'... susirenkame į tradicines lietuvių dienas, nes esame vieni kitiems reikalingi ir esame išpareigoję atlikti tai, kas mums likimo lemta' - kalbėjo Milda Lenkauskienė prieš pakylant uždangai, už kurios slėpėsi 'Lietuviškų vestuvių' dalyviai. Euclid Senior High School auditorija buvo pripildyta žiūrovų ne tik iš Clevelando, bet ir iš Akrono, Daytono, Buffalo ir kitų tolimesnių vietovių. Pittsburgho lietuviai, visada aktyvūs, nors nėra gausūs, dažnai organizuoja išvykas autobusu į reikšmingesnius Clevelando lietuvių renginius, tad ir šį kartą atvyko gražus jų būrys.

M. Lenkauskienė, PLB kultūros reikalams vicepirmininkė, kalba prieš pasikeliant uždangai. V. Bacevičiaus nuotr.

Pakilus uždangai, prieš akis atsiskleidė dailus scenovaizdis, vaizduojantis šio šimtmečio Lietuvos kaimo kiemą su suoleliais, varteliais ir įėjimu į stilingą gyvenamą kaimo namą. Kairėje scenos pusėje stovėjo kaimo kapela, kurią sudarė vienas smuikininkas ir du akordeonai. Tikrovinio realizmo išpūdį sudarė dalyvių amžiaus įvairumas, nuo pagyvenusių (ar gal vykusiai nugriuntuotų) jaunosios tėvų iki šmaikštaus, judraus piršlio

ir įtikinančiai savo vaidmenį atliekančio kvieslio. Tai garsiosios 'Dainavos' ir jaunatviškos tautinių šokių grupės 'Spindulio' spalvingas derinys, logiškai suliedintas į vestuvinių svečių ir šeimos narių bei nekviestų išbrovėlių margą minią.

Vertinant kurį nors lietuvišką spektaklį, tenka susidurti su savotiška dilema: kokį matą panaudoti, jei nenorima pasitenkinti vien reportažu ir pavardžių sąrašu. Ar rašyti objektyvią kritiką (jei tai iš viso įmanoma), ar ieškoti ko nors giliau paslėpto pačioje spektaklio kūrimo idėjoje? Čia susikerta lietuviško sentimentų ir spaudos tiesos išpareigojimo jausmai. Pirmasis jausmas skatina vien džiaugtis mūsų tautinio meno ir tradicijų gyvas-tingumu ir jų perdavimu jaunosioms kartoms. Antrasis reikalauja prisilaikyti tradicinės kritikos metodų, kuriais ieškomas pusiausvyros suradimas tarp užsimoto spektaklio uždavinio ir jo rezultatų. Ieškant aukso vidurio, tenka pasiduoti natūraliam išpūdžiui...

Prologas buvo dainų ir šokių pynė, bandant pavaizduoti mergvakarį, jaunimui linksmintis, atsisveikinant su marte, žaidžiant, o

Spindulio šokėjai "Vestuvėse"...

V. Bacevičiaus nuotr.

"Lietuviškose vestuvėse" skaitomi piršlio nusižengimai.

V. Bacevičiaus nuotr.

vyresniesiems ruošiantis rytojaus dienos vestuvių puotai. Pirmoji daina, daugumai choro narių susispietus dešinėje scenos pusėje, o priešingoje pusėje grojant trijų instrumentų kapelai, nesiderino su muzika, tačiau netrukus išsilygino ir žiūrovai galėjo gėrėtis įprastu 'Dainavos' choro darniu skambesiu. Šį kartą į spektaklį įjungtas 'Spindulys' buvo puiki jaunatviška atgaiva, beveik per visą spektaklį jaunimą paliekant scenos centre.

Ištisai galima buvo justi kietą režisūros ranką, puikiai surežisuojant mizanscenas. Statistai-choristai nesustingo sekdami scenos centre vykstančius šokius ar žaidimus, bet aktyviai, veido išraiškomis ir judesiais, dalyvavo bendroje nuotaikoje, kartais 'pavogdami' pub-

Dainaviečiai visad prieš pasikeliant uždangai pasimeldžia...

V. Bacevičiaus nuotr.

likos dėmesį, kaip tai net kelis kartus padarė piršlys. Veikėjų veidai buvo linksmi, o puikiai parinkta jaunųjų pora (Zita Kušeliauskienė ir Aras Lintakas) buvo įtikinantys kaip išimylėjusi porėlė. Julius Balutis, temperamentingo, sąmojingo ir linksmo piršlio vaidmenį, ir Juozas Vieraitis, triukšmingas kvieslys, šalia puikių jaunųjų teikė spektakliui profesinio lygio išpūdį. Iš daugelių 'Dainavos' ir operos spektaklių pažįstamas Bronius Maciukevičius, jaunosios tėvo vaidmenį atlikęs vieną solo partiją, susilaukė iš publikos stiprių katučių.

'Spindulio' jauni šokėjai padarė gerą išpūdį savo drabužių tvarkingumu, o ir choreografija, imantri, komplikuota ir įvairi, rodė tos šokių grupės rimtą pasiruošimą savo rolei. Spektaklio turinyje pasigėsta bendros minties, kurioje būtų galima rasti kokio nors veiksmo užuomazgą, kad ir nedideliu sujudimu per mergvakarį, kurį galėjo sudrumsti 'pamestas' berniukas ar į jaunąją pretenziją turinti mergaitė, kad jis turtingesnę nutaręs vesti... Sioki tokį pajvairinimą davė 'dabitos' nelaimingas nuotykis su nauja skrybėle. Patenkintas savo išvaizda veidrodėlyje, buvo besiruošias vilioti mergeles, kai viena jų pagrobė jo skrybėlę ir jis turi ją atgauti iš delio būrio merginų. Pagaliau viena užtraukia jam skrybėlę ant galvos - deja, jis nežino, kad ant jos uždėtos didelės asilo ausys, o mergaičių glamonės jo veide paliko suodžių žymes...

Gyvas buvo 'Spindulio' išbrovėlių-kriukininkų šokis su klumpėmis. Jie šoko taip gyvai ir temperamentingai,

jog teko susirūpinti, kad nelaužtų scenos grindų.

Piršlio korimas, kraičio skrynių inešimas, graudus jaunosios atsisveikinimas su tėvais - buvo lyriški ir sentimentalūs. Jaunuosius išlydėjus, likusieji sudainavo 'Namo, broliukai, namo'.

Spektakliui pasibaigus ir publikai plojant, buvo inešti du milžiniški krepšiai su gėlėmis. Rengėjų adresu siunčiant užtarnautą komplimentą, tenka pastebėti, kad publika džiaugėsi nebuvusi priversta klausytis nereikalingų padėkos kalbų. Publika spektaklį sutiko šiltai, dažnai plodama vidury veiksmo už gerai atliktą šokį ar dainą. Veiksme, kiekvienam šeimos nariui ar svečiui atlikus pavestą vaidmenį, pasigėsta ir jaunojo tėvų. Atrodė, lyg jis būtų našlaitis. Tačiau bendrai paėmus, 'Dainavos' ir 'Spindulio' bendromis pastangomis pastatytos 'Lietuviškos vestuvės' savo uždavinį atliko mūsų visų pasigėrėjimui ir džiaugsmui.

Po spektaklio Dievo Motinos parapijos valgykloje, vakarienės metu buvo puiki proga suartėti su svečiais iš Chicagos. Malonu buvo pasikalbėti su 'Dainavos' pirmininke Mėta Gabalienne, ilgamete ansamblio sekretore Danguole Ilginyte ir susipažinti su jaunuuoju spektaklio vadovu Dariūm Polikaičiu. Džiugu buvo susitikti su ilgamečiu daugelio spektaklių palydovu, scenos apšvietimo specialistu Česlovu Rukuiža ir susipažinti su jauna režisierės padėjėja Dana Petkūnaite.

Sekmadienį, gruodžio 7 d. po pamaldų, Dievo Motinos parapijos viršutinėje salėje vyko Chicagos menininkų (Nukelta į 14 psl.)

Dainavos ansamblio pirm. M. Gabalienė dėkoja clevelandiečiams. Toliau prie stalo sėdi p. p. Kudukiai, Lenkauskai. V. Bacevičiaus nuotr.

Taupa

- Lithuanian Credit Union
- Lietuvių kredito kooperatyvas
- Tel. (216) 481-6677

TAUPYKITE IR SKOLINKITĖS
vieninteliame lietuvių kredito
kooperatyve Ohio valstijoje.

**KIEKVIENA SĄSKAITA FEDERALINĖS
VALDŽIOS APDRAUSTA IKI \$100,000.**

MOKAME AUKŠTESNES PALŪKANAS UŽ:	SKOLINAME GERES- NĖMIS IŠSIMOKĖJIMO
TAUPYMO SĄSKAITAS	SĄLYGOMIS:
CERTIFIKATUS	ASMENINIAMS REI-
IRA SĄSKAITA	KALAMS. AUTOMOBILI-
PENSIJŲ ČEKIŲ	LIŲ PIRKIMUI. NAMŲ
SĄSKAITA	PAGERINIMUI. NAMŲ
(DIRECT DEPOSIT)	PIRKIMUI (morgičiai).

Atliekame visus bankinius patarnavimus. Parduo-
dame pinigines perlaidas (money orders), traveler's
cheques, priimame telefono, elektros, šildymo ir van-
dens sąskaitas.

DARBO VALANDOS:

Antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir
šeštadieniais nuo 10:00 val. r. iki 2:00 val. p. p.
Pentadieniais nuo 2:00 val. p. p. — 6:00 val. vak.
adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose Lietuvių namuose.
877 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119

SEKMADIENIAIS

11:00 val. r. — 12:00 val. dienos
Dievo Motinos parapijos patalpose
18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119

ATŠVENTUS 'VESTUVES'...

(Atkelta iš 13 psl.)

paroda, kurią atidarė ir
trumpai pristatė Aldona Miš
kinienė. Šiais metais paroda
nepasižymėjo eksponatų ver-
te, todėl ir nebūta didesnio
susidomėjimo. Ateityje ren-
gėjai turėtų didesnę dėmesį
kreipti į technišką parodos
apipavidalinimą, paslepian-
t naudojamų stovų 'amžių' ir
t.t.

Nuo senų laikų sakoma,
kad 'Dainava' ir Clevelando
Ciurlonio ansamblis yra sė-
sutė ir broliukas, todėl ir tra-
dicinės Dainavos išleistuvės
buvo gražiai atšvestos Lietu-
vių Namų viršutinėje salėje
su dainomis, vaišėmis ir
trumpais atsisveikinimo žo-
džiais, kurie nebuvo graū-
dūs, tik skambėjo būsimų
susitikimų pažadais. 'Spin-
dulio' jaunimas, išliejęs į
'vestuves', savo jaunystės
žydėjimu, buvo mielas ir
brangus svečias.

BENDROS KŪČIOS

Visi kviečiami š. m. gruodžio 24 d. 9 val. vakaro da-
lyvauti šv. Jurgio parapi-
jos salėje Bendrose Kūčio-
se. Šiemet dalyvaus vysk.
Lyke. Malonėkite užsiregis-
truoti ne vėliau gruodžio
mėn. 20 dienos klebonijoje
arba pas Tarybos narius.
Suaugusiems \$7.00, vai-
kams iki 12 m. amžiaus vel-
tui.

• Ona Pečiūrienė-Norei-
kienė, 93 metų amžiaus,
Dirvos skaitytoja, mirė
gruodžio 10 d. Clevelande,
nuliūdime palikdama savo
seserį Oną Vaičienę ir kitus
artimuosius.

Gruodžio 12 d. buvo pa-
laidota Kalvarijos kapinė-
se, religinės apeigas atlikus
kun. J. Bacevičiui, šv. Jur-
gio parapijos klebonui.

APDRAUDOS rei-
kalais geriausius patarna-
vumus gausite kreipdamie-
si į OBELENIŲ apdraudos
įstaigą — 6181 Mayfield
Road, Suite 203, Mayfield
Hts., Ohio 44124. Skambinti
ZENONUI arba SAULIUI
(216) 442-6810.

• PATRIA prekybos na-
muose, 794 E. 185 Street,
Clevelande, yra didelis pa-
sirinkimas vietinių ir im-
portuotų maisto produktų,
įvairių skanumynų, lietu-
viškos juodos duonos, o do-
vanų skyriuje yra gintaro,
plokštelių, audinių, knygų
ir lietuviškų sveikinimo
kortelių. Prašome atsilan-
kyti. Telefonas 531-6720.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Kalėdų ir Naujųjų Metų proga
sveikiname gimines, draugus ir pažis-
tamus.

Bronė Mainelienė

Algis Mainelis

Algis ir Nijolė Rukšėnai

su šeima

A. A.

STASEI KERSNAUSKIENEI

mirus nuoširdi užuojauta jos vyrui ED.

KERSNAUSKUI ir dukrai NIJOLEI

**Lili ir Vladas
Bložės**

Mylimai žmonai ir motinai

A. A.

STASEI KERSNAUSKIENEI

mirus, reiškiamo giliausią užuojautą jos vy-
rui arch. EDUARDUI, dukteriai NIJOLEI
ir visiems artimiesiems ir drauge su jais liū-
dime.

**Marta ir Vytautas Aleksandras
Račkauskai**

A. A.

STASEI KERSNAUSKIENEI

mirus, mūsų mieliems skautų bendradar-
biams, vyrui EDUARDUI KERSNAUSKUI
ir dukrai NIJOLEI reiškiamo nuoširdžią
užuojautą.

Rita ir Kastytis Giedraičiai

Eglė ir Marius Laniauskai

Rūta ir Linas Mikulioniai

v. s. NIJOLEI KERSNAUSKAITEI, jos
mylimai mamytei

A. A.

STASEI KERSNAUSKIENEI

mirus, gilią skautišką užuojautą reiškia ir
kartu liūdi.

**Clevelando Skautininkių
Draugovė**

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

KVIEČIAME VISUS PABENDRAUTI

Šv. Kazimiero lit. mokykla gruodžio 21 d., sekmdienį, 11:20 val. ryto Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje rengia Kalėdų eglutę.

Mokiniai kaip niekad su entuziazmu ruošiasi švęsti Kristaus gimimo šventę. Renka brangiausią dovaną Karaliui. Kokią dovaną įteiks Jėzuliui pamatysit, kaip atvyksite į Kalėdų eglutę.

Šiais metais tėveliams nekels rūpesčio, nes mokinių dovanėlės bus vienodos.

Skirkime valandėlę susipažinti su lit. mokyklos mokiniais ir jų darbų progresu vaidyboje, dainose, šokiuose.

• Tėvynės Garsų radijo programos vadovybė, sveikindama radijo klausytojus, pastebi, kad programų kokybė ūgtelėjo ir užsitikinta stipresnė padėtis Clevelando viešojo radijo stotyje. Programa kiekvieną sekmdienį 8 val. ryto girdima iš WCPN FM 90.3 banga.

Radijo štabą sudaro: J. Stempužis, D. Staniškienė, R. Kučukis, M. Lenkauskienė, K. Kuprevičiūtė ir A. Rukšėnas.

Talkos komitetą sudaro: kun. G. Kijauskas, S. J., dr. H. Brazaitis, V. Bučmienė, V. Mariūnas ir Z. Dučmanas.

• Dr. Antanas Jasys, Columbus, Oh., dosnus Dirvos rėmėjas, gruodžio 11 d. mirė nuo širdies smūgio. Liko nuliūdime žmona dr. Irena, sesuo E. Bumelienė ir kiti artimieji. Dirva jiems reikšminga užuojautą.

• Australijos dainininkių vieneto "Svajonė" koncerto Clevelande Lietuvių Namuose gruodžio 13 d. vakare klausėsi apie porą šimtų asmenų. Daugiau apie šio vieneto koncertą bus kitame numeryje.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUS

Š.m. gruodžio 31 d., trečiadienį,

Clevelando Lietuvių Namuose

8 val. vak. kokteiliai su užkandžiais,

9 val. vak. iškilminga vakarienė,

12 val. vidurnaktį Naujųjų Metų sutikimo programa.

Šokiai grojant garsiajam Joe Wendell orkestrui.

Kokteiliai, vakarienė, šampanas ir visi kiti gėrimai po vakarienės — \$25.00 asmeniui.

Vidurnaktį atsigaivinimui karštas sultinys.

Gražiausias ir linksmiausias balius iš visų. Skubiai rezervuokite vietas, paskambinę į Lietuvių klubą tel. 531-2131.

Rengia LIETUVIŲ NAMŲ DIREKCIJA ir
LTM ČIURLIONIO ANSAMBLIS

ŠV. KALĖDŲ

ir

NAUJŲJŲ METŲ

PROGA SVEIKINU SAVO
KLIJENTUS, GIMINES IR
PAŽĖSTAMUS.

KRIPAVIČIŲ
ŠEIMA

P A R A M A

Šv. Kalėdų proga sveikinu visus
gimines, draugus ir pažįstamus ir linkiu laimingų ateinančių Naujųjų Metų.

Ona Jarašūnienė

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

**Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų
Naujųjų Metų linki!**

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DIRVA

• **DIRVA** Kalėdų švenčių dieną, gruodžio 25 d. neišeis. Sekantis numeris išeis gruodžio 31 d.

ARTEJA SPAUDOS BALIUS

Chicagos lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos rengiamame spaudos baliuje, 1987 m. sausio mėn. 24 d. (šeštadienį), Nikos pokylių salėje, 7600 So. Harlem Ave. Pradžią 6 val. vak. (kokteiliai), 7 val. vak. vakarienė. Auka asmeniui \$30.00 — įskaitant ir barą.

Meninę programą atliks pianistė Raimonda Apeikytė ir Los Angeles vyrų kvartetas. Muzika — orkestras "Žara". Tai naujai įsi-

steigęs vienetas kurių trys: Zigmas Mikužis, Robertas Jokubauskas ir Jim Valentine — buvę Neo-Lithuania orkestro nariai ir naujas narys — Audrius Polikaitis.

Prašome registruotis pas Eleonorą Valiukėnienę tel. 434-7270 arba Vidą Jonušienę — 448-7420, įst., 448-4520 namuose.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

A. L. Tautinės S-gos Chicagos skyrius kviečia visus čikagiečius ir iš toliau į 1987 metų sutikimą, kuris vyks L. Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave. Pradžią 8 val. vak. Šokiams gros visų lietuvių mėgiamas BALIO PAKŠTO orkestras.

Stalus bei paskiras vietas prašome užsisakyti šiais

ALT S-gos Chicagos skyriaus valdyba: pirm. St. Briedis, M. Marcinkienė, V. Lenkevičienė, A. Paškienė, J. Žemaitis.

tel.: 737-1920 — M. Marcinkienė, arba 776-3547 — V. Lenkevičienė ligi gruodžio mėn. 28 dienos. Auka — 20 dol. vienam asmeniui, įskaitant ir šampaną.

Ligi malonaus pasimatymo!

"ISIBROVĖLĖS" SUTIKTUVĖS

Dailininkė ir rašytojos Marijos Tūbelytės-Kuhlmanienės knygos ISIBROVĖLĖ sutiktuvės ruošia Lietuvių moterų federacijos Chicagos klubo valdyba 1987 m. sausio 9 d., penktadienį, 7 val. vak. Jaunimo centro kavinėje.

Apie rašytoją M. Tūbelytę ir jos kūrybą kalbės Lituanistikos katedros doktorantė Dalia Kučėnienė, o jos novelių ištraukas skaitys Gailė Eidukaitė.

Visuomenė kviečiama dalyvauti ir susipažinti su rašytoja bei jos kūryba.

PERRINKTA SENOJI VALDYBA

Š. m. lapkričio mėn. 23 d. įvyko ALT S-gos Chicagos skyriaus metinis narių susirinkimas. Valdybos pirmininkas Stasys Briedis, prieš pradėdamas savo pranešimą, pirmiausiai perskaitė per praeitus metus skyriaus mirusių 8 narių sąrašą (Matutis Kazys, Vinčiūnas Jonas, Mieželis Vladas, Šimkus Mečys, Stoncelis Petras, Kašielionis Simas, Matutienė Elena ir Gaidelis Jonas) ir paprašė atsistojus tylos minute juos pagerbti. Toliau išminėjo ką nuveikė per metus valdyba, kurios sąstatą sudarė 5 nariai (Stasys Briedis — pirmininkas, Juozas Žemaitis — vicepirm., Veronika Lenkevičienė — sekretorė, Albina Poškienė — išdininkė ir Matilda Marcinkienė — parengimų vadovė). Išdininkės A. Poškienės apyskaitą perskaitė sekretorė V. Lenkevičienė, nes išdininkė į susirinkimą dėl svarbių priežasčių atvykti negalėjo.

Revizijos komisijos pirmininkas Juozas Andrašūnas perskaitė trumpą revizijos aktą. Jokių netikslumų atskaitomybėje nebuvo. Dėl padarytų pranešimų

beveik jokių diskusijų nekilus, buvo prieita prie sekantiems metams valdybos rinkimų. Nominacijų komisijos pirmininkui Petrui Vėbrai pasiūlius buvusią valdybą dar vieneriems metams išrinkti, visumos rankų plojimu jo pasiūlymas buvo priimtas. Buvusiai valdybai nebuvo kitokios išeities, kaip dar vienerius metus padirbėti.

Naujosios valdybos pirmasis uždavinys — tai Naujųjų Metų sutikimo suruošimas, kuris įvyks Lietuvių Tautiniuose namuose. (n)

• **Europos rajono skautai**, per rajono vadą s. S. B. Vaitkevičių, atsiuntė Dirvai ir jos skaitytojams šventinius linkėjimus. Ačiū.

• **Henrikas Savickas**, ilgametis Philadelphijos lietuvių radijo valandėlės vedėjas, po 32 metų pasitraukęs į poilsį, buvo lietuvių pagerbtas. Dalyvavo pagerbime apie 120 asmenų. Oficialioje dalyje apie jo nuopelnus kalbėjo LB krašto valdybos pirm. V. Volertas, B. Raugas, J. Dantienė, dr. J. Stukas ir kt.

Lietuvių Namų valdybos pirm. V. Matonis, užbaigęs oficialią dalį, pakvietė visus vaišintis.

• **(R) Lietuvių Bendruomenės Cicero apylinkė** per Apolinarą Skopą, Dirvai paremti atsiuntė 20 dol. Savo laiške jis rašo: "Skirstydami 1986 m. mūsų apylinkės uždirbtus "skatikus", radome reikalą paskirti ir Dirvai. Ši auka nėra didelė, bet tikimės, kad kitais metais ji padidės. Sveikinimai su šventėmis visam Dirvos darbuotojų štabui". Ačiū už auką.

• **Dr. Kęstučio Valiūno** šeima, Southampton, N. Y., vietoj sveikinimų draugam švenčių proga, aukoja lietuviškiems laikraščiams 100 dol. Linksmų švenčių visiems ir sėkmės sekančiais metais.

• **Juozė ir Jonas Daugėlai** iš saulėtos Floridos sveikina visus savo giminaičius, draugus ir pažįstamus šv. Kalėdų proga ir linki vi-

LOS ANGELES

ALT ATSTOVŲ PASITARIMAS

Lapkričio mėn. 30 d., šv. Kazimiero parapijos patalpose Los Angeles, kaip ir kiekvienais metais įvyko A.L.T. pasitarimas su Amerikos Lietuvių Tarybą sudarančiomis lietuvių organizacijomis ir VLIKo bei LB atstovais dėl 1987 m. Vasario 16 d. minėjimo rengimo. Pasitarime dalyvavo 25 organizacijų atstovai.

ALT pirm. inž. A. Mažeika padarė pranešimą, kaip Vasario 16 dienos šventė numatoma ruošti.

Kadangi Marshall H. S. salė, kur anksčiau minėjimai buvo rengiami, dar remontuojama, jis pasiūlė, kad ir šis minėjimas, kaip ir 1986 m., būtų suruoštas šv. Kazimiero parapijos salėje, 1987 m. vasario 15 d., sekmadienį. Tam jau gautas klebono, dr. A. Olšausko sutikimas.

Meninę dalį atlikti pakviesta "Spindulio" vadovė O. Razutienė su jos vadovaujamu jaunimo choru ir jaunesniais solistais. Programą pravesti, jai padėti pakviestas aktorius A. Žemaitaitis.

Pirm. inž. A. Mažeika kreipėsi į Lituanistinės mokyklos vedėją J. Pupių, prašydamas sudaryti jaunių — vaikų rašinėlių konkursą. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas prof. dr. Jonas Račkauskas iš Chicagos.

Pasitarimų metu iš kai kurių organizacijų atstovų kilo nepasitenkinimas, kodėl tik ALT visuomet ruošia Vasario 16 dienos minėjimą?

Inž. A. Mažeika paaiškino, kad tai vienintelis parengimas, kurį organizuoja ALT, o aukos yra pačių aukotojų pažymimos, kiek kam aukojama: ALTai, VLIKui ar Lietuvių Bendruomenei ir iki šiol nebuvo jokių nesusipratimų. Los Angeles buvo pavyzdys kitiems. (eg)

siems nuotaikingai pasitikti Naujuosius Metus ir geroje sveikatoje juos išgyventi. Vietoje kalėdinių atviručių aukoja lietuviškai spaudai.

• **Antanas Kalvaitis**, Chicago, Ill., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 23 dol. Ačiū.

• **Stepas Mackevičius**, Jamaica, N. Y., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 13 dol. Ačiū.

• **S. Mineika**, Centerville, Mass., atsiuntė auką 13 dol. Dirvai paremti. Ačiū.

• **Marija Liaubienė**, Cincinnati, Oh., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 13 dol. Ačiū.

...suprask gyvenime nebaigtą,
bet gražią simfoniją...

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. A.

DR. JONAS PAVILIONIS

Besiruošiant šv. Kalėdų šventei, negailėstinga mirtis netikėtai, gruodžio mėn. 20 d., išplėšė taip labai reikalingą mylimą ir brangų vyrą, tėvą, žentą ir brolių iš gyvųjų tarpo.

Jo brangiam atminimui, šv. Mišios bus aukojamos: švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, Chicagoj, pas Tėvus Pranciškonus, Kennebunkport, Maine ir Lietuvoje.

Giminės, draugai ir pažįstami prašomi prisiminti velionį savo maldose.

Liūdinti šeima ir sesuo

A. A.

ONAI RUMBUTIENEI

mirus, dukrą, čiurlionietę ONĄ BANIONIENE, šeimą, gimines ir artimuosius giliai užjaučia ir kartu liūdi.

L.T.M. Čiurlionio Ansamblis

A. A.

ELENAI BOČKUVIENEI

mirus, jos sesutei JONEI ir svainiui MEČIUI RUMBAIČIAMS ir kitiems giminėms reikiame nuoširdžią užuojautą.

Genė ir Juozas
Č y v a i